

Regeringens proposition till riksdagen om godkännande och ikraftsättande av avtalet mellan Finland och Amerikas Förenta Stater om ömsesidig försvarsupphandling

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att riksdagen ska godkänna avtalet mellan Finland och Amerikas Förenta Stater om ömsesidig försvarsupphandling samt en lag om ikraftsättande av de bestämmelser i avtalet som hör till området för lagstiftningen.

Genom avtalet kommer man överens om de principer som styr försvarsupphandlingen samt om de förfaranden som ska tillämpas på den. Avtalet tillämpas på upphandling av forsknings- och produktutvecklingsarbete samt varu- och tjänsteupphandling inom Finlands försvarsministeriums och Amerikas Förenta Staters försvarsministeriums förvaltningsområden. Genom avtalet fortsätter ländernas samarbete inom försvarsmaterielsektorn att utvecklas och utvidgas samt den inhemska industrins konkurrensförutsättningar att förbättras. Avtalet underlättar dessutom anskaffningar av försvarsmateriel av amerikanskt ursprung. Avtalet innehåller också en möjlighet att från fall till fall göra ett undantag från kraven i Buy American Act, vilket främjar den finska försvarsindustrins exportmöjligheter till Förenta Staterna. Avtalet ersätter protokollet mellan Finland och Amerikas Förenta Stater om ömsesidig försvarsupphandling, som ingicks 2008 och trädde i kraft 2009.

För att avtalet ska träda i kraft förutsätts att republiken Finlands regering meddelar Amerikas Förenta Staters regering att den har slutfört de nationella åtgärder som behövs för att avtalet ska kunna sättas i kraft. Avtalet gäller i tio år. Lagen som sätter i kraft avtalet avses träda i kraft vid en tidpunkt om vilken bestäms genom statsrådets förordning vid samma tid som avtalet träder i kraft för Finlands del.

Propositionen innehåller dessutom ett förslag till lag om upphävande av lagen om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i protokollet mellan Finland och Amerikas Förenta Stater om ömsesidig försvarsupphandling från 2008. Den lagen föreslås träda i kraft den 3 oktober 2019, när protokollet har upphört att gälla.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL.....	1
INNEHÅLL	2
ALLMÄN MOTIVERING	3
1 INLEDNING.....	3
2 NULÄGE	4
2.1 Det nuvarande avtalet.....	4
2.2 Lagen om offentlig upphandling.....	5
Tillämpning av lagen på upphandling inom försvarsministeriets förvaltningsområde	5
Bestämmelser om upphandlingsförfarandet	6
Upphandlingsbeslut, upphandlingskontrakt och rättsmedel	7
2.3 Lagen om offentlig försvars- och säkerhetsupphandling	7
Bestämmelser om försvars- och säkerhetsupphandlingsförfarandet	7
Upphandlingsbeslut, upphandlingskontrakt och rättsmedel	8
3 PROPOSITIONENS MÅLSÄTTNING	8
4 PROPOSITIONENS KONSEKVENSER	9
5 BEREDNINGEN AV PROPOSITIONEN	10
DETALJMOTIVERING	10
1 AVTALETS INNEHÅLL OCH FÖRHÅLLANDE TILL LAGSTIFTNINGEN I FINLAND	10
2 LAGFÖRSLAG	19
3 IKRAFTTRÄDANDE	20
4 BEHOVET AV RIKSDAGENS SAMTYCKE SAMT BEHANDLINGSORDNING ..	20
4.1 Behovet av riksdagens samtycke	20
4.2 Behandlingsordning	22
LAGFÖRSLAG	24
Lag om sättande i kraft av avtalet mellan Finland och Amerikas Förenta Stater om ömsesidig försvarsupphandling.....	24
Lag om upphävande av lagen om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i protokollet mellan Finland och Amerikas Förenta Stater om ömsesidig försvarsupphandling	25
FÖRDRAGSTEXT	26

ALLMÄN MOTIVERING

1 Inledning

Genom det internationella samarbete som Finland idkar inom försvarsmaterielsektorn skapas förutsättningar för försvarsmaterielanskaffningar som tryggar den militära försörjningsberedskapen och är ekonomiskt fördelaktiga. Genom samarbetet förbättras försvarsmaktens möjligheter att delta i internationell krishantering, lämna och begära internationellt bistånd samt skaffa materiel och göra kompletteringar under kristid. Vidare är målet för samarbetet att sänka anskaffnings- och underhållskostnaderna för försvarsmaterielen, förbättra dess kompatibilitet och den inhemska industrins exportmöjligheter.

Samarbete inom försvarsmaterielsektorn kan idkas under olika faser av försvarsmaterielens livscykel. Till exempel en harmonisering av kapacitetskraven skapar möjligheter till gemensamma försvarsmaterielanskaffningar och projekt, till samarbete under försvarsmaterielens livscykel samt till gemensamma krishanteringsoperationer och förbättrar förmågan att lämna och begära internationellt bistånd. Det samarbete som gäller kvalitetssäkring och testning av den försvarsmateriel som ska anskaffas sänker för sin del kostnaderna i anskaffningsprocessen.

Internationellt samarbete inom försvarsmaterielsektorn idkas både på statlig nivå och på företagsnivå. För den finska försvarsmaterielindustrin är samarbetet inom sektorn nödvändigt för att sektorns konkurrenskraft och livsduglighet ska bevaras i Finland. Samarbetet mellan industriföretagen förstärker för sin del den inhemska försörjningsberedskapen.

Finland samarbetar inom försvarsmaterielsektorn med centrala partner, vilka är t.ex. de nordiska länderna, Europeiska unionens medlemsländer och Förenta Staterna. Samarbetet har varit både bilateralt och multilateralt.

Basen för det bilaterala samarbetet utgörs av samarbetsprotokoll (Memorandum of Understanding, MOU) inom försvarsmaterielsektorn, som det finska försvarsministeriet har ingått med bl.a. försvarsministerierna i centrala medlemsländer i Europeiska unionen och Schweiz. I princip är dessa samarbetsprotokoll till sin art juridiskt icke-bindande handlingar som uttrycker parternas ömsesidiga politiska samförstånd.

Finland idkar multilateralt samarbete inom försvarsmaterielsektorn både inom ramen för Europeiska unionen och inom Norden. Basen för det nordiska samarbetet inom försvarsmaterielsektorn utgörs av ett avtal mellan Danmark, Finland, Norge och Sverige om samarbete inom försvarsmaterielområdet, som förnyades den 30 mars 2017 (FördrS 32 och 33/2017). Det första ramavtalet om samarbete inom försvarsmaterielområdet mellan de nordiska länderna trädde i kraft den 7 mars 2001.

Centrala aktörer för det samarbete inom försvarsmaterielsektorn som försiggår inom ramen för Europeiska unionen är medlemsstaterna, Europeiska försvarsbyrån, som grundades 2004, samt Europeiska unionens kommission. Europeiska försvarsbyrån har till uppgift att bl.a. utveckla en europeisk försvarsmaterielmarknad, att förstärka Europas försvarsindustriella bas och att främja gemensamma försvarsmaterielprojekt. Det centrala målet för Europeiska kommissionens första initiativ inom försvarsområdet (2009/43/EC; direktivet om förenkling av villkoren för överföring av försvarsrelaterade produkter inom gemenskapen; 2009/81/EG om samordning av förfarandena vid tilldelning av vissa kontrakt för byggtreprenader, varor och tjänster av upphandlande myndigheter och enheter på försvars- och säkerhetsområdet) var att öppna den europeiska försvarsmaterielmarknaden för alleuropeisk konkurrens. Europeiska unionens kommission har sedermera genom olika försvarsinitiativ strävat efter att utöka medlemsstater-

na samarbete inom försvarsmaterielsektorn och förbättra den europeiska försvarsindustrins konkurrenskraft. Den 30 november 2016 antog kommissionen en europeisk handlingsplan på försvarsområdet. Inom ramen för denna har kommissionen den 13 juni 2018 lagt fram ett förslag till en förordning om Europeiska försvarsfonden, vars syfte är att främja konkurrenskraften, effektiviteten och innovationsförmågan inom den europeiska försvarsindustrin genom att stödja gemensamma insatser och gränsöverskridande samarbete.

Förenta Staterna idkar samarbete inom försvarsmaterielsektorn framför allt bilateralt, utgående från protokoll som gäller försvarsupphandling (Memorandum of Understanding) samt principiella deklarationer (Declaration of Principles).

Finlands och Amerikas Förenta Stater har gjort ett protokoll (Memorandum of Understanding, MoU) om ömsesidig försvarsupphandling, som trädde i kraft den 3 oktober 2009 (fördrag, FördrS 25 och 26/2009). Protokollet föregicks av det den 24 oktober 1991 ingångna avtalet mellan Finland och Förenta Staterna om ömsesidiga principer i fråga om försvarsmaterielansskaffningar (fördrag, FördrS 94 och 95/1991). Utöver med Finland har Förenta Staterna gjort motsvarande protokoll bl.a. med Sverige, Österrike, Tyskland, Danmark och Frankrike. Det centrala målet för dessa är att undanröja handelshinder och skapa jämbördiga konkurrensmöjligheter vid anskaffningarna inom försvarsministeriernas förvaltningsområden. Samarbetsprotokollen är till sin art i princip juridiskt icke-bindande handlingar som uttrycker parternas ömsesidiga samförstånd. Förenta Staterna anser dock att dessa protokoll är juridiskt bindande för parterna. Dessutom är formuleringarna och bestämmelserna i protokollet och det avtal som föregick det med avseende på Finlands nationella lagstiftning sådana att de behandlades som fördrag och sattes i kraft genom förordningar av republikens president. Detta protokoll och avtal har utgjort basen för Finlands och Förenta Staternas samarbete inom försvarsmaterielsektorn.

Utöver det ovannämnde protokollet och avtalet har Finlands och Förenta Staternas försvarsministerier den 29 mars 2007 gjort en bilateral, juridiskt icke-bindande principiell deklaration om samarbete inom försvarsmaterielsektorn, vilken täcker ett vidare område än protokollen. Finland och Förenta staterna undertecknade också den 7 oktober 2016 en avsiktsförklaring om bilateralt försvarssamarbete (Statement of Intent, SOI). Avsiktsförklaringens syfte är att fördjupa det bilaterala försvarssamarbetet, reglera samarbetet och göra det mera mångsidigt. Avsiktsförklaringen är ett allmänt samarbetsdokument som inte binder parterna juridiskt och inte innehåller försvarsutfästelser mellan länderna. Den principiella deklarationen är åter ett allmänt samarbetsdokument om samarbete inom försvarsmaterielsektorn, och den är inte juridiskt bindande för parterna. Dessutom undertecknade Finland, Sverige och Förenta Staterna den 8 maj 2018 en trepartsavsiktsförklaring (Statement of Intent, SOI), som kompletterar och samlar de sakkomplex som man kommit översens om tidigare. Dess syfte är att säkerställa att det inte uppstår överlappningar och konkurrenssituationer inom internationell övnings- och utbildningsverksamhet.

2 Nuläge

2.1 Det nuvarande avtalet

Målet med det protokoll som Finlands och Förenta Staternas regeringar gjorde 2009 är att undanröja handelshinder vid anskaffningar inom Finlands och Förenta Staternas försvarsministeriers förvaltningsområden. Dessutom strävar parterna i sina anskaffningar efter att åstadkomma så jämbördiga konkurrensmöjligheter som möjligt för företagen i den andra staten. Protokollet täcker anskaffningar som gäller varor inom Finlands försvarsministeriums och Förenta Staternas försvarsministeriums förvaltningsområden och tjänster med anknytning till

dessas samt forsknings- och utvecklingsarbete. I protokollet fastställs de principer och förfaringssätt som ska följas för att ovan refererade mål ska uppnås.

Protokollet har sedan 2009 utgjort basen för samarbetet mellan Finland och Förenta Staterna inom försvarsmaterielsektorn. Protokollet har möjliggjort informationsutbyte och samarbete gällande försvarsmateriel och försvarsprojekt mellan försvarsförvaltningarna samt underlättat anskaffningar av försvarsmateriel av amerikanskt ursprung. Protokollet innehåller en möjlighet att från fall till fall göra ett undantag från kraven i Förenta Staternas nationella lag från den 3 mars 1933 (Act making appropriations for the Treasury and Post Office Departments for the fiscal year ending June 30, 1934 and for other purposes) den s.k. Buy American Act. Lagens syfte är att gynna inhemskt vid anskaffningar på förbundsstatsnivå. Enligt lagen kan för offentligt bruk endast skaffas sådana varor, ämnen och material som har producerats eller brutits i Förenta Staterna eller, om det är fråga om en vara, ett ämne eller material som kräver industriell tillverkning, om den till väsentliga delar har tillverkats av material, en vara eller ett ämne som har producerats, tillverkats eller brutits i Förenta Staterna. Den möjlighet till undantag som avtalet ger har främjat den finska industrins exportmöjligheter i fråga om Förenta Staternas försvarsministeriums förvaltningsområde.

I enlighet med artikel 10 i protokollet gäller det i tio år efter det att det har satts ikraft, dvs. till och med den 2 oktober 2019.

2.2 Lagen om offentlig upphandling

Lagen om offentlig upphandling och koncession (1397/2016), nedan upphandlingslagen, trädde i kraft den 1 januari 2017. I upphandlingslagen föreskrivs om förfarandena för konkurrensutsättning av upphandling vid myndigheter och andra enheter som hör till tillämpningsområdet för lagen samt om rättsmedel med anknytning till dessa. Syftet med lagen är att effektivisera användningen av allmänna medel, främja innovativ och hållbar upphandling av hög kvalitet och garantera jämlik och icke-diskriminerande behandling av alla anbudsgivare vid offentlig upphandling.

Genom lagen har Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/24/EU om offentlig upphandling och om upphävande av direktiv 2004/18/EG, nedan upphandlingsdirektivet, samt rådets direktiv 89/665/EEG om samordning av lagar och andra författningar för prövning av offentlig upphandling av varor och bygg- och anläggningsarbeten, Europaparlamentets och rådets direktiv 2007/66/EG om ändring av rådets direktiv 89/665/EEG och 92/13/EEG vad gäller effektivare förfaranden för prövning av offentlig upphandling samt Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/23/EU om tilldelning av koncessioner, nedan koncessionsdirektivet, genomförts.

Tillämpning av lagen på upphandling inom försvarsministeriets förvaltningsområde

Upphandlingslagen tillämpas på varu- och tjänsteupphandling inom försvarsministeriets förvaltningsområde, vars uppskattade värde är minst 60 000 euro, om det inte är fråga om sådan tjänsteupphandling som nämns i 9 § eller sådan upphandling som avses i 8 § i lagen.

Enligt 12 § (försvars- och säkerhetsupphandling) 1 mom. i upphandlingslagen tillämpas inte lagen på upphandling som avses i 5 § (försvars- och säkerhetsupphandling) i lagen om offentlig försvars- och säkerhetsupphandling (1531/2011), nedan lagen om försvars- och säkerhetsupphandling. Upphandlingslagen tillämpas inte heller på sådan försvars- och säkerhetsupphandling som enligt 6 § 2 mom. (blandade upphandlingskontrakt och tillämpning av upphandlingslagen), 7 § 1 mom. (försvars- och säkerhetsupphandling som omfattas av sekretess) eller 8 (särskilda undantag från lagens tillämpningsområde) eller 13 § (nationella tröskelvärden) i

lagen om försvars- och säkerhetsupphandling står utanför dess tillämpningsområde. I enlighet med 12 § 2 mom. i upphandlingslagen tillämpas lagen inte på upphandling som omfattas av sekretess eller vars genomförande förutsätter särskilda säkerhetsåtgärder som grundar sig på lag, eller då detta krävs med hänsyn till skyddet av statens väsentliga säkerhetsintressen. En förutsättning för att bestämmelserna i momentet ska tillämpas är att skyddet av statens väsentliga säkerhetsintressen inte i enlighet med proportionalitetsprincipen kan garanteras genom mindre ingripande åtgärder i det icke-diskriminerande och öppna bemötandet av anbudsgivare och anbudssökande än genom att lagen inte tillämpas. Bakom bestämmelsen ligger behovet av sekretess, som i princip bedöms utifrån lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (offentlighetslagen, 621/1999). Sekretessbehovet baserar sig på säkerhetsintressen. I största delen av de situationer där statens väsentliga säkerhetsintressen talar för att upphandlingslagen inte ska tillämpas är det sålunda fråga om försvars- och säkerhetsupphandling och inte om civil upphandling enligt upphandlingslagen. Upphandlingslagen tillämpas inte heller på upphandling som nämns i dess 8 och 9 § (allmänna avgränsningar av tillämpningsområdet och avgränsningar av tillämpningsområdet i fråga om tjänsteupphandling).

På annan upphandling inom försvarsministeriets förvaltningsområde än sådan som nämns i 8, 9 och 12 § i upphandlingslagen ska bestämmelserna i upphandlingslagen tillämpas. På sådan upphandling som är avsedd både för militärt och civilt bruk, dvs. för upphandling av produkter med s.k. dubbel användning, ska bestämmelserna i upphandlingslagen tillämpas, om inte utslutningen i artikel 346 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt till följd av deras brukssituation blir tillämplig.

Bestämmelser om upphandlingsförfarandet

Upphandlingslagen innehåller förfarandebestämmelser på två nivåer. På de varuupphandlingar som hör till lagens tillämpningsområde och överstiger EU:s tröskelvärden samt på i första hand tjänsteupphandling som stämmer överens med bilaga A och överstiger EU:s tröskelvärden tillämpas förfarandebestämmelserna i kapitel 5–10 i lagen. I fråga om sådan upphandling innehåller kapitel 5 bl.a. bestämmelser om de upphandlingsförfaranden som ska tillämpas, om valet av upphandlingsförfarande samt om grunderna för vissa upphandlingsförfaranden. Bestämmelser om annonseringsskyldighet och tidsfrister för upphandling ingår i kapitel 6. Bestämmelser om bl.a. anbudsförfrågan, innehållet i den samt om de förfaringssätt som gäller anbudsförfrågan, om definition av upphandling och om anbud ingår i kapitel 7. I kapitel 8 finns bestämmelser om informationsutbyte. I kapitel 9 finns bestämmelser om val av anbudssökande och anbudsgivare samt om val av anbud. I kapitel 10 finns bestämmelser om val av anbudssökande och anbudsgivare samt val av anbud.

Bestämmelserna i ovan nämnda kapitel tillämpas på de varu- och tjänsteupphandlingar inom försvarsministeriets förvaltningsområde, vilka hör till tillämpningsområdet för upphandlingslagen och vilkas uppskattade totalvärde överstiger EU:s tröskelvärde. EU:s tröskelvärden baserar sig på upphandlingsdirektivet och koncessionsdirektivet och är i fråga om varu- och tjänsteupphandling 134 000 euro utan mervärdesskatt. I fråga om tjänsteupphandling är en ytterligare förutsättning att upphandlingen i fråga stämmer överens med bilaga A.

Ifall det uppskattade värdet av varuupphandlingen och tjänsteupphandling enligt bilaga A understiger EU:s tröskelvärde tillämpas bestämmelserna i kapitel 11 på dem och i 99–106 § föreskrivs om upphandlingsförfarande, annonsering om upphandling, anbudsförfrågan och anbudsgivares lämplighet. Ovan nämnda kapitel definierar de upphandlingsförfaranden som ska tillämpas på dessa upphandlingar och innehåller bestämmelser om förutsättningar för förhandlat förfarande och direktupphandling, annonsering om upphandlingen, hur anbudsförfrågan görs och innehållet i den samt om valet av anbudsgivare och anbud.

Upphandlingsbeslut, upphandlingskontrakt och rättsmedel

Kapitel 14 i upphandlingslagen innehåller bestämmelser om upphandlingsbeslut och om delgivning av dem. I kapitlet bestäms också om slutande av upphandlingskontrakt samt om handlingarnas offentlighet.

Kapitel 15 i upphandlingslagen innehåller bestämmelser om tillsyn över upphandlingar, skyldighet att lämna uppgifter och utlämnande av uppgifter till andra myndigheter.

Kapitel 16 i upphandlingslagen innehåller bestämmelser om rättsmedel och skadeståndsskyldighet i fråga om upphandling. Besvärsorgan enligt upphandlingslagen är marknadsdomstolen, i vars beslut ändring får sökas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen.

De bestämmelser som nämns ovan tillämpas på all upphandling som hör till upphandlingslagens tillämpningsområde.

2.3 Lagen om offentlig försvars- och säkerhetsupphandling

Lagen om offentlig försvars- och säkerhetsupphandling innehåller många likheter med upphandlingslagen. I praktiken finns det många paragrafer med identiskt innehåll och skillnaderna mellan vissa paragrafer är endast tekniska.

Lagen om försvars- och säkerhetsupphandling trädde i kraft den 29 december 2011. I lagen föreskrivs det om statliga och kommunala myndigheters och andra upphandlande enheters skyldighet att konkurrensutsätta sin försvars- och säkerhetsupphandling samt om de rättsmedel som ska tillämpas på dessa upphandlingar. Syftet med lagen är att, på samma sätt som upphandlingslagen, effektivisera användningen av allmänna medel, främja upphandling av hög kvalitet och garantera jämlik och icke-diskriminerande behandling av alla anbudsgivare vid offentlig upphandling.

Genom lagen om försvars- och säkerhetsupphandling har Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/81/EG om samordning av förfarandena vid tilldelning av vissa kontrakt för byggtreprenader, varor och tjänster av upphandlande myndigheter och enheter på försvars- och säkerhetsområdet och om ändring av direktiven 2004/17/EG och 2004/18/EG, nedan försvars- och säkerhetsupphandlingsdirektivet, genomförts.

Enligt 5 § i lagen om försvars- och säkerhetsupphandling tillämpas lagen på försvars- och säkerhetsupphandling, om inget annat följer av artikel 36, 51, 52 eller 62 i EUF-fördraget. Med försvarsupphandling avses upphandling där föremålet huvudsakligen lämpar sig för militärt bruk. Som säkerhetsupphandling har åter ansetts upphandling vars genomförande förutsätter särskilda säkerhetsåtgärder som grundar sig på lag eller så är upphandlingen annars förenad med statens väsentliga säkerhetsintressen. Statens väsentliga säkerhetsintressen kan kräva att försvars- eller säkerhetsupphandling sekretessbeläggs helt och hållet.

Enligt 7 § 1 mom. 1 punkten i lagen om försvars- och säkerhetsupphandling tillämpas lagen inte på försvars- och säkerhetsupphandling som omfattas av sekretess eller där det skulle krävas att den upphandlande enheten lämnar ut information vars avslöjande strider mot statens väsentliga säkerhetsintressen. Enligt 8 § 1 mom. tillämpas lagen inte heller på upphandling som sammanhänger med underrättelseverksamhet.

Bestämmelser om försvars- och säkerhetsupphandlingsförfarandet

På samma sätt som upphandlingslagen innehåller också försvars- och säkerhetsupphandlingslagen förfarandebestämmelser på två nivåer. På de varu- och tjänsteupphandlingar som hör till lagens tillämpningsområde och överstiger EU:s tröskelvärden samt på i första hand tjänsteupphandling som stämmer överens med bilagorna A och B tillämpas förfarandebestämmelserna i kapitel 5–9 i lagen. I fråga om sådan upphandling innehåller kapitel 5 bl.a. bestämmelser om de upphandlingsförfaranden som ska tillämpas, om valet av upphandlingsförfarande samt om grunderna för vissa upphandlingsförfaranden. Bestämmelser om annonseringsskyldighet och tidsfrister för upphandling ingår i kapitel 6. Bestämmelser om bl.a. anbudsförfrågan, innehållet i den samt om de förfaringssätt som gäller anbudsförfrågan, om definition av upphandling och om anbud ingår i kapitel 7. I kapitel 8 finns bestämmelser om val av anbudssökande och anbudsgivare samt om val av anbud. Bestämmelser om underleverantörskontrakt finns i kapitel 9.

I 13 § 1 mom. i lagen om försvars- och säkerhetsupphandling föreskrivs om undantag från lagens tillämpningsområde i fråga om nationella tröskelvärden. Enligt 13 § 1 mom. 1 punkten tillämpas lagen inte på varu- och tjänsteupphandling vars uppskattade värde exklusive mervärdesskatt understiger 100 000 euro. I fråga om sådan upphandling genomför upphandlingsenheterna upphandlingen i enlighet med interna regler och anvisningar för upphandlingen.

Enligt 15 § 1 mom. i lagen om försvars- och säkerhetsupphandling tillämpas dessutom lagens avdelning II inte på upphandling där kriterierna enligt artikel 346.1 b i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt är uppfyllda. I artikel 346.1 b i EUF-fördraget bestäms att varje medlemsstat får vidta åtgärder, som den anser nödvändiga för att skydda sina väsentliga säkerhetsintressen i fråga om tillverkning av eller handel med vapen, ammunition och krigsmateriel; sådana åtgärder får inte försämra konkurrensvillkoren på den inre marknaden vad gäller varor som inte är avsedda speciellt för militärändamål. Den nämnda artikeln är en allmän undantagsparagraf, som ger medlemsstaterna möjlighet att avvika från unionens reglering, om medlemsstaten väsentliga säkerhetsintressen kräver det.

Upphandlingsbeslut, upphandlingskontrakt och rättsmedel

Lagen om försvars- och säkerhetsupphandling innehåller liknande bestämmelser om upphandlingsbeslut, upphandlingskontrakt och rättsmedel som upphandlingslagen. Kapitel 11 i lagen innehåller bestämmelser om upphandlingsbeslut och om delgivning av dem. I kapitel 12 bestäms om slutande av upphandlingskontrakt. Kapitel 13 i lagen om försvars- och säkerhetsupphandling innehåller bestämmelser om upphandlingsrättelse. I kapitel 14 bestäms om upphandlingsdokumentens offentlighet. Kapitel 15 innehåller bestämmelser om rättsmedel och skadeståndsskyldighet i fråga om upphandling. Besvärsorgan enligt upphandlingslagen är marknadsdomstolen, i vars beslut ändring får sökas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen.

De bestämmelser som nämns ovan tillämpas på all upphandling som hör till tillämpningsområdet för lagen om offentlig försvars- och säkerhetsupphandling.

3 Propositionens målsättning

Propositionens mål är att godkänna ett nytt avtal om ömsesidig försvarsupphandling mellan Finland och Amerikas Förenta Stater genom vilket ländernas samarbete inom försvarsmaterielsektorn vidareutvecklas och breddas samt den inhemska industrins konkurrensförutsättningar vid upphandling inom Förenta Staternas försvarsministeriums förvaltningsområde förbättras. När avtalet träder i kraft ersätter det det nuvarande protokollet om försvarsmaterielupphandling som trädde i kraft 2009 och som upphör att gälla den 2 oktober 2019.

Ikraftsättandet av bestämmelserna i avtalet förutsätter inga ändringar i den finska nationella lagstiftningen. Bestämmelserna står inte heller i strid med bestämmelserna i försvars- och säkerhetsupphandlingsdirektivet.

Det föreslås att de bestämmelser i avtalet som hör till området för lagstiftningen sätts i kraft genom en så kallad blankettlag. Propositionen innehåller också en lag om upphävande av lagen om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i protokollet mellan Finland och Amerikas Förenta Stater om ömsesidig försvarsupphandling (566/2009).

4 Propositionens konsekvenser

Det avtal som ingår i propositionen ersätter det nuvarande protokollet från 2009. Konsekvenserna av avtalet i propositionen motsvarar därmed huvudsakligen konsekvenserna av det protokoll som avtalet ska ersätta.

Antagandet av det avtal och den lag som ingår i propositionen har inga konsekvenser för statsbudgeten. Avtalet orsakar inga skyldigheter till eller behov av ändringar gällande förvaltningen, utan förpliktelserna enligt avtalet kan genomföras inom ramen för försvarsförvaltningens nuvarande organisation och med nuvarande resurser.

Det avtal som ingår i propositionen skapar en bas för Finlands och Förenta Staternas samarbete inom försvarsmaterielsektorn samt möjliggör att detta vidareutvecklas och breddas. Avtalet skapar också en grund bl.a. för upphandling av försvarsmateriel från Förenta Staterna. Genom det samarbete som ska idkas utgående från avtalet skapas förutsättningar för materielprojekt och materielupphandling som tryggar den militära försörjningsberedskapen. Genom samarbetet förbättras försvarsmaktens möjligheter att delta i internationell krishantering, lämna och begära internationellt bistånd och upphandla materiel samt göra kompletteringar under kristid. Vidare eftersträvas genom samarbetet sänkta kostnader för upphandling och underhåll av försvarsmaterielen, förbättrad kompatibilitet, militär försörjningsberedskap samt exportmöjligheter för den inhemska industrin. Alla dessa faktorer kan anses ha positiva ekonomiska konsekvenser.

Antagandet av det avtal som ingår i propositionen ökar öppenheten i ländernas försvarsupphandling och förbättrar den finska industrins konkurrensförutsättningar vid upphandlingen inom Förenta Staternas försvarsministeriums förvaltningsområde. Avtalet innehåller principer för hur anbudstävlan om upphandlingen inom Förenta Staternas försvarsministeriums förvaltningsområde ska öppnas också för den finska industrin. Vidare definierar avtalet bl.a. principerna för meddelande om avgörandet av en anbudstävling samt om hur den förlorande anbudsgivaren ska delges tilläggsinformation. Dessa befrämjar för sin del de inhemska företagen i deras exportansträngningar. Artikel 2 punkt 4 i avtalet innehåller en bestämmelse på basis av vilken finska företag befrias från kraven i den s.k. Buy American Act, vilket för sin del ger finska företag en bättre konkurrensposition vid upphandlingen inom Förenta Staternas försvarsministeriums förvaltningsområde.

Enligt kapitel 11 i Juha Sipiläs regerings regeringsprogram av den 29 maj 2015 kommer regeringen att stärka ett omfattande transatlantiskt samarbete, både bilateralt och genom EU. I avsnitt 5.3 i statsrådets utrikes- och säkerhetspolitiska redogörelse av den 17 juni 2016 konstateras att Finland intensifierar det säkerhetspolitiska samarbetet och försvarssamarbetet med Förenta staterna i syfte att stärka den nationella försvarsförmågan genom att utveckla bl.a. materialsamarbetet. I avsnitt 4.2 i statsrådets försvarsredogörelse av den 16 februari konstateras utifrån denna linje att Förenta staterna är en viktig partner för Finland, och det försvarssamarbetet som bedrivs med landet förbättrar den finska försvarsförmågan. Finland fortgår med ett

intensivt materielsamarbete samt fördjupar annat försvarssamarbete med Förenta staterna i enlighet med en avsiktsförklaring som gäller bilateralt försvarssamarbete. I detta ingår bl.a. material- och forskningssamarbete.

Dessutom konstateras i statsrådets principbeslut av den 7 april 2006 om tryggnad av det finska försvarets teknologiska och industriella bas att den globalt sett mest betydande försvarsindustriella aktören är Förenta staterna. Finland måste till följd av sin begränsade försvarsindustriella bas ty sig till utländska leverantörer och de huvudsakliga leverantörsländerna för köparländer som Finland är de stora europeiska producentländerna och Förenta staterna.

5 Beredningen av propositionen

Finland och Förenta Staterna har diskuterat behovet av att förnya protokollet sedan 2017. Det nuvarande mellanstatliga protokollet trädde i kraft den 3 oktober 2009. Protokollet gäller i 10 år efter att det har trätt i kraft, dvs. till och med den 2 oktober 2019, och det behöver således förnyas.

Det nya avtalsutkastet (Agreement between the Government of the United States of America and the Government of the Republic of Finland concerning reciprocal defense procurement) erhöles från Förenta Staterna i augusti 2018. Riksdagens försvarsutskott informerades om det nya avtalsutkastet den 24 september 2018.

Yttrande om innehållet i det avtal som förhandlats fram med Förenta staterna begärdes av utrikesministeriet, medan e-postyttranden begärdes av nationella säkerhetsmyndigheten (National Security Authority, NSA) och av försvarsministeriet i egenskap av utnämnd säkerhetsmyndighet (Designated Security Authority DSA). De som yttrade sig såg inga hinder för att underteckna avtalet.

Försvarsministeriet undertecknade avtalet för Finlands del den 19 oktober 2018 i Helsingfors, samma dag som republikens president beviljat fullmakt att underteckna det. För Förenta Staternas regerings del undertecknades avtalet den 26 november 2018 i Washington.

Utkastet till proposition har sänts på remiss till utrikesministeriet, finansministeriet och arbets- och näringsministeriet.

I remissvaren förhöll man sig antingen positivt eller neutralt till propositionen. I utlåtandena föreslogs också en del preciseringsförslag till motiveringarna i propositionen. De ställningstaganden och preciseringsförslag som framfördes i remissvaren beaktades när propositionen färdigställdes.

Regeringens proposition har beretts som tjänsteuppdrag vid försvarsministeriet.

DETALJMOTIVERING

1 Avtalets innehåll och förhållande till lagstiftningen i Finland

Artikel 1. Tillämpning. I artikel 1 definieras avtalets tillämpningsområde. Avtalets tillämpningsområde förblir detsamma som för det nuvarande protokollet.

Avtalets tillämpningsområde omfattar upphandling av försvarskapacitet som görs av försvarsministerierna och gäller forskning och utveckling samt varor och tjänster. Avtalet täcker därmed både sådan upphandling inom det finska försvarsministeriets förvaltningsområde vil-

ken hör till upphandlingslagens tillämpningsområde och sådan upphandling som står utanför upphandlingslagens tillämpningsområde, såsom upphandling där föremålet huvudsakligen lämpar sig för militärt bruk. Avtalet tillämpas dock inte på byggande eller på byggmaterial som levererats med stöd av byggnadskontrakt.

Artikel 2. *Upphandlingsprinciper som styr det ömsesidiga försvarssamarbetet.* I artikeln ingår principer om samarbetet. Bestämmelserna i artikeln motsvarar i huvudsak artikel 2 i det nuvarande protokollet, med undantag av vissa preciseringar. Punkt 11 i stycke D i protokollet, som gäller arrangemang och förfaranden som gäller logistiskt stöd för upphandling, har utelämnats ur avtalet.

Enligt punkt 1 erkänner fördragsparterna och förväntar sig att den andra fördragsparten vid definierandet av krav, vid anskaffning, upphandling och slutande av kontrakt använder sig av tillförlitliga förfaranden som främjar och förutsätter öppenhet och integritet vid verkställandet av upphandlingen. I punkten åläggs vardera fördragsparten att säkerställa att dess förfaranden står i överensstämmelse med upphandlingsförfarandena i artikel 5.

Enligt punkt 2 förbinder sig vardera fördragsparten att följa förpliktelserna i avtalet förutsatt att parten får lika behandling av den andra fördragsparten.

Punkt 3 ålägger vardera fördragsparten att i enlighet med sina lagar, bestämmelser, handlingsprinciper och internationella förpliktelser förhålla sig positivt till önskemål om samarbete som förs fram av den andra fördragsparten och som gäller forskning och utveckling, produktion, anskaffningar och logistiskt stöd med anknytning till försvarskapaciteten.

Sådana handlingsprinciper som avses i avtalet ingår för Finlands del bl.a. i de av försvarsministeriet meddelade strategihandlingarna som gäller försvarsförvaltningens material- och industripolitik och anvisningar gällande förvaltningsområdets upphandlingsväsen samt i de av huvudstaben meddelade anvisningarna gällande försvarsmaktens upphandlingsväsen. Med internationella förpliktelser avses i avtalet i första hand Europeiska unionens lagstiftning, såsom förordningar och direktiv, samt fördrag som Finland ingått.

Punkt 4 innehåller mera exakta principer bl.a. om försvarsupphandling, inträde på marknaden för industrin och informationsutbyte mellan fördragsparterna. Fördragsparterna bör uppfylla de skyldigheter som ställs i punkten inom ramen för sin nationella lagstiftning, sina handlingsprinciper och internationella förpliktelser.

Enligt 12 § 1 mom. i upphandlingslagen tillämpas inte lagen på upphandling som avses i 5 § i lagen om försvars- och säkerhetsupphandling, och inte heller på upphandling som enligt 6 § 2 mom., 7 § 1 mom. eller 8 eller 13 § i den lagen står utanför dess tillämpningsområde. Enligt 12 § 2 mom. i upphandlingslagen stannar upphandling inom försvarsministeriets förvaltningsområde utanför upphandlingslagens tillämpningsområde i den mån den omfattas av sekretess, förutsätter särskilda säkerhetsåtgärder eller berör statens väsentliga säkerhetsintressen eller föremålet lämpar sig huvudsakligen för militärt bruk. Upphandlingslagen tillämpas således även på försvars- och säkerhetsmyndigheternas upphandling som inte är försvars- och säkerhetsupphandling, dock med undantag för sådan upphandling som nämns i 8 och 9 § i upphandlingslagen.

I underpunkt 4.1 åläggs fördragsparterna att främja försvarsupphandling med målet att på lång sikt nå en rimlig balans i upphandlingen.

I underpunkt 4.2 åläggs fördragsparterna att undanröja hindren för upphandling. Detta innebär enligt punkten att industriföretag i det andra landet ska ges lika förmånlig behandling som in-

dustrieföretag i det egna landet. Enligt punkten ska båda fördragsparterna gå med på att avstå från kravet att gynna inhemska produkter, när ett ansvarstagande industrieföretag som är verksam i det andra landet lämnar ett anbud som är förmånligt och motsvarar anbudsförfrågan.

Enligt vad Förenta Staterna meddelade under förhandlingarna om det nuvarande avtalet innehåller punkten för Förenta Staternas del ett undantag från kraven i Buy American Act. Förenta Staternas försvarsministerium fattade i samband med att protokollet från 2008 trädde i kraft ett beslut om att kraven i Buy American Act inte tillämpas på finska företag vid upphandlingen inom Förenta Staternas försvarsministeriums förvaltningsområde. På basis av punkten förbinder sig Finland att bevilja motsvarande undantag inom de gränser som lagstiftningen och handlingsprinciperna ställer. I den finska lagstiftningen eller de finska handlingsprinciperna finns för närvarande inga krav på att inhemska produkter ska gynnas. Detta undantag ingår också i det nya avtalet.

Enligt underpunkt 4.3 bör fördragsparterna tillämpa kontraktsförfaranden som tillåter vardera landets samtliga ansvarstagande industrieföretag, som inte tidigare har förbjudits att delta, att konkurrera om de upphandlingar som omfattas av avtalet.

I underpunkt 4.4 bestäms att fördragsparterna på ett täckande sätt bör beakta alla antingen i Finland eller i Förenta Staterna verksamma ansvarstagande industrieföretag i enlighet med handlingsprinciperna och villkoren för vardera landets upphandlingsmyndigheter. Enligt punkten ska anbuderna uppfylla de villkor som gäller kapacitet, kvalitet, leverans och kostnader. Om eventuella anbudsgivare eller deras produkter måste uppfylla vissa förutsättningar gällande deltagandet för att vinna en anbudstävling, beaktar den upphandlande fördragsparten i täckande grad ansökningar från det andra landets industrieföretag om att få delta i tävlingen i enlighet med den upphandlande partens nationella lagar, bestämmelser, handlingsprinciper, förfaranden och internationella förpliktelser.

Till den del som upphandlingen inom det finska försvarsministeriets förvaltningsområde hör till tillämpningsområdet för upphandlingslagen, finns det bestämmelser om villkor för anbud och anbudsgivare i 79 § i upphandlingslagen. Bestämmelser om krav på anbudsgivare att lämna provningsrapporter, certifikat och annan teknisk utredning ingår i 73 § och om påvisande av överensstämmelse med kraven i 74 § i upphandlingslagen. I 83 § i upphandlingslagen föreskrivs om krav gällande anbudssökandes och anbudsgivares lämplighet. Bestämmelser om att den upphandlande enheten kan ställa krav på en viss teknisk prestanda och yrkesmässiga kvalifikationer ingår i 86 § i upphandlingslagen. I 88 § i upphandlingslagen bestäms om utredning av huruvida grunder för uteslutning föreligger och lämplighetskraven uppfylls.

På motsvarande sätt innehåller 46 § i lagen om försvars- och säkerhetsupphandling bestämmelser om bedömning av anbudssökandes och anbudsgivares lämplighet. Bestämmelser om uteslutning av anbudssökande och anbudsgivare ur anbudsförfarandet ingår i 47—49 § i lagen om försvars- och säkerhetsupphandling. Villkor för teknisk definition av upphandling ingår åter i 37—38 § i lagen om försvars- och säkerhetsupphandling och om särskilda villkor för upphandlingskontrakt i 40 § i den lagen. I 44 § i lagen om försvars- och säkerhetsupphandling föreskrivs om påvisande av att anbudet svarar mot kraven.

I underpunkt 4.5 åläggs fördragsparterna att i enlighet med artikel 5 (upphandlingsförfaranden) ge information om planerad upphandling och de krav som gäller den. Informationen ska ges för att det ska kunna säkerställas att industrieföretagen i det andra landet vid behov har tillräckligt med tid för att hinna uppfylla eventuella krav som gäller deltagandet och lämna anbud.

Den finska lagstiftningen som gäller denna sak behandlas närmare i samband med de bestämmelser i artikel 5 som gäller givande av information.

I underpunkt 4.6 bestäms att fördragsparten ska underrätta de industriföretag som vill delta i upphandling som omfattas av avtalets tillämpningsområde att de tekniska data och varor och tjänster inom försvarssektorn som ställts till den andra fördragspartens industriföretags förfogande inte används för något annat syfte än för att lämna anbud som gäller försvarsupphandling enligt avtalet eller för att genomföra sådana anbud, om inte de som äger eller innehar ensamrätten har gett skriftligt tillstånd till detta. I enlighet med den inledande meningen i punkten ska denna förpliktelse uppfyllas i enlighet med fördragspartens nationella lagstiftning, handlingsprinciper och internationella förpliktelser. En förpliktelse som motsvarar punkten ingår i artikel 2 stycke D i det nuvarande protokollet.

Med ensamrätt avses i avtalsbestämmelsen immateriella rättigheter samt företagshemligheter.

Bestämmelser om skydd av immateriella rättigheter i Finland ingår bl.a. i patentlagen (550/1967), lagen om nyttighetsmodellrätt (800/1991), mönsterrättslagen (221/1971), varumärkeslagen (7/1964), lagen om ensamrätt till kretsmönster för integrerade kretsar (32/1991) och upphovsrättslagen (404/1961). Brott mot upphovsrätten och industriella rättigheter är enligt 49 kap. i strafflagen (39/1889) straffbart. Till den del som tekniska data och varor och tjänster inom försvarssektorn som avses i avtalsbestämmelsen innehåller företagshemligheter, tillämpas bestämmelserna i 30 kap. 5 och 6 § i strafflagen på obehörigt utnyttjande av dem.

Den finska lagstiftningen innehåller inga andra bestämmelser om hur ett företag kan använda tekniska data eller varor eller tjänster inom försvarssektorn som företaget fått. Om saken kan överenskommas fritt mellan ett företag och den part som överlåtit data, varor eller tjänster till det. Detta gör det möjligt att ingå olika slag av bl.a. sekretess- och licensavtal. Sekretessavtal används allmänt vid upphandling inom försvarsmaterielsektorn och de är ofta en förutsättning för deltagande i en anbudstävling.

I underpunkt 4.7 åläggs fördragsparterna att skydda ensamrätt samt material och information som är konfidentiella, ska skyddas, är föremål för exportbegränsningar och säkerhetsklassificerade. Punkten innehåller ett förbud att överlåta dylika uppgifter, varor eller tjänster till tredje land eller till någon annan part utan skriftligt samtycke till detta på förhand av den part som har lämnat materialet eller uppgifterna. Liksom i övriga underpunkter i punkt 4 åläggs fördragsparterna att göra detta i enlighet med sin nationella lagstiftning, sina handlingsprinciper och internationella förpliktelser.

I fråga om skyddet för ensamrätt har den finska lagstiftningen refererats i samband med underpunkt 4.6. Ensamrätten är skyddad i Finland på det sätt som förutsätts i bestämmelsen i avtalet.

Med i punkten nämnda material och information som är konfidentiella och ska skyddas avses inte sådant särskilt känsligt informationsmaterial som avses i lagen om internationella förpliktelser som gäller informationssäkerhet (588/2004), utan till exempel företags företagshemligheter. Dessa uppgifters offentlighet regleras i fråga om handlingar som är i myndigheters besittning av lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999). I 24 § i den lagen anges vilka myndighetshandlingar som är sekretessbelagda. I kapitel 7 i den lagen föreskrivs om utlämnande av sekretessbelagda uppgifter. I 30 kap. 5 och 6 § i strafflagen föreskrivs att obehörigt röjande av företagshemligheter och andra motsvarande uppgifter om näringsverksamhet som är i företags besittning är straffbart. Den finska lagstiftningen innehåller sådana bestämmelser som avses i avtalsbestämmelsen om skyddande av material och information som är konfidentiella och ska skyddas.

Med säkerhetsklassificerat material och säkerhetsklassificerad information som nämns i punkten avses säkerhetsklassificerat informationsmaterial i enlighet med överenskommelsen mellan Republiken Finlands regering och Amerikas förenta staters regering om säkerhetsåtgärder för skydd av säkerhetsklassificerad information (nedan GSOIA, FördrS 41 och 42/2013), överenskommelsen om sekretesskydd av militär information (FördrS 94 och 95/1991) och dess tilläggsöverenskommelse. I enlighet med den internationella förpliktelse som gäller informationssäkerhet regleras skyddet av säkerhetsklassificerat informationsmaterial i lagen om internationella förpliktelser som gäller informationssäkerhet. I 6 § 1 mom. i lagen finns en särskild bestämmelse om sekretessplikt, enligt vilken särskilt känsligt informationsmaterial ska sekretessbeläggas i enlighet med det internationella säkerhetsklassificerade avtalet. Enligt 6 § 2 mom. i nämnda lag får detta särskilt känsliga informationsmaterial användas och lämnas ut endast för angivet ändamål, om inte den som bestämt materialets säkerhetsklass har samtyckt till något annat. Bestämmelsen stämmer överens med skyldigheten enligt avtalet.

Bestämmelser om material och information som är föremål för exportbegränsningar ingår i exportkontrollagstiftningen när det är fråga om försvarsmateriel och produkter med dubbel användning.

Bestämmelser om exportkontroll av försvarsmateriel ingår i lagen om export av försvarsmateriel (282/2012). Bestämmelser om allmänna förutsättningar för tillståndsprövning för export av försvarsmateriel har utfärdats genom statsrådets förordning (311/2013). I förordningen anges de länder beträffande vilka utrikes- och säkerhetspolitisk prövning inte krävs.

Enligt 5 § i lagen om export av försvarsmateriel får försvarsmateriel exporteras från Finland till ett land utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet endast med tillstånd som beviljats för export. Enligt 6 § får försvarsmateriel exporteras från Finland till ett land inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet endast med ett sådant tillstånd för överföring som beviljats eller offentliggjorts. Ett tillstånd beviljas eller offentliggörs endast om det är förenligt med Finlands utrikes- och säkerhetspolitiska linje och inte äventyrar Finlands säkerhet. I 9 § i lagen om export av försvarsmateriel föreskrivs att tillstånd beviljas och offentliggörs på basis av en helhetsprövning, vid vilken den gemensamma standpunkt (2008/944/GUSP) om fastställande av gemensamma regler för kontrollen av export av militär teknik och krigsmateriel som Europeiska unionens råd har intagit ska beaktas.

Bestämmelser om exportkontroll av produkter med dubbel användning ingår i lagen om kontroll av export av produkter med dubbel användning (562/1996). Av produkter med dubbel användning är de produkter som nämns i 2 § i lagen föremål för exportbegränsningar. Bestämmelser om exportkontroll av produkter med dubbel användning ingår dessutom i rådets förordning (EG) nr 428/2009 om upprättande av en gemenskapsordning för kontroll av export, överföring, förmedling och transitering av produkter med dubbla användningsområden och rådets gemensamma åtgärd (2000/401/GUSP) om kontroll av tekniskt bistånd som står i samband med viss slags militär slutanvändning, som antagits av rådet på grundval av artikel 14 i fördraget om Europeiska unionen. Med stöd av nämnda lag eller rådets förordning är export och gemenskapsleverans av en produkt som har dubbla användningsområden och som hör till dem som ska kontrolleras tillåten endast med tillstånd. Enligt lagen kan man låta bli att bevilja tillstånd bl.a. om varan eller tjänsten har importerats till Finland med begränsningar i eller förbud mot vidareexport.

Den finska exportkontrollagstiftningen och dess etablerade tolkningspraxis motsvarar skyldigheten i avtalet i fråga om material och information som är föremål för exportbegränsningar.

Enligt underpunkt 4.8 bör fördragsparterna utbyta information om väsentliga författningar, verkställighetsbestämmelser, handlingsanvisningar och administrativa förfaranden.

Underpunkt 4.9 ålägger fördragsparterna att årligen utbyta statistik, av vilken framgår det finansiella totalvärdet av de upphandlingar inom försvarssektorn som gjorts hos det andra landets industriföretag under föregående år. Av statistikuppgifterna görs årligen ett sammandrag.

Enligt underpunkt 4.10 bör fördragsparterna erbjuda sina egna försvarsorganisationer adekvat styrning och administrativa förfaranden med anknytning till handlingsprinciperna för att bestämmelserna i avtalet ska kunna verkställas.

I punkt 5 konstateras att genom avtalets bestämmelser inte grundas självständig behörighet att bevilja exporttillstånd för sådana produkter inom försvarssektorn vilka definieras i den finska och den amerikanska exportkontrollagstiftningen. Dessutom bestäms i punkten att fördragsparternas exportkontrollagstiftning som gäller export av produkter inom försvarssektorn bör följas.

Den finska exportkontrollagstiftningen som gäller produkter inom försvarssektorn refereras ovan i samband med underpunkt 4.7 i punkt 4.

Enligt punkt 6 kan man inte genom att åberopa punkter i avtalet förhindra att nödvändiga exportkontrollbestämmelser följs i enskilda kontrakt eller arrangemang som gäller gemensamma projekt.

Artikel 3. Motköp. Artikelns behandlar motköp. Avtalet reglerar inte motköp. Artikelns ålägger fördragsparterna att diskutera åtgärder med vilka de skadliga verkningar som motköpskontrakten orsakar basen för vardera landets försvarsindustri kan begränsas. Motsvarande bestämmelse ingår i artikel 3 i det nuvarande protokollet. Motköp som begrepp är som sådant förbjudet i och med EU-rätten och även i Finland talar man numera om industriellt samarbete i stället för motköp.

Medlemsstaterna är i princip skyldiga att konkurrensutsätta sin försvars- och säkerhetsupphandling i enlighet med EU:s försvars- och säkerhetsupphandlingsdirektiv (2009/81/EG). Man får avvika från denna princip endast genom de undantag som anges i artikel 346 i fördraget om EU:s funktionssätt (EUF-fördraget), varvid även Finland har rätt att genomföra försvarsupphandling som är väsentlig med tanke på statens säkerhet utan att iaktta bestämmelserna i det nämnda direktivet och genomföra sin upphandling enligt nationella förfaranden. I sådana exceptionella situationer kan man således fortfarande förplikta till industriellt samarbete.

Upphandlingsmyndigheten bedömer alltid på förhand nödvändigheten och omfattningen av en skyldighet till industriellt samarbete från fall till fall och grunderna ska uppfylla kriterierna i artikel 346 i EUF-fördraget.

Artikel 4. Tullar, skatter och avgifter. Enligt artikeln låter fördragsparterna i enlighet med sin nationella lagstiftning och sina internationella förpliktelser ömsesidigt bli att beakta tullar, skatter och avgifter när de bedömer anbud. Vidare ålägger artikeln fördragsparterna att i enlighet med sin nationella lagstiftning och sina internationella förpliktelser avstå från tullavgifter och skatter i de upphandlingar som hör till tillämpningsområdet för avtalet. Motsvarande bestämmelse ingår i artikel 4 i det nuvarande avtalet.

På alla varor som ska importeras till Europeiska unionens område tillämpas i allmänhet tullarna i den gemensamma tulltariffen i enlighet med bestämmelserna i EU-fördraget. Bestämmelser om tullbefrielse ingår i rådets förordning (EG) nr 1186/2009 om upprättandet av ett gemenskapssystem för tullbefrielse samt rådets förordning EG nr 150/2003 om upphävande av

importtullar på vissa vapen och militär utrustning. I den först nämnda rådsförordningen definieras de fall där tullbefrielse beviljas vid import av varor till Europeiska unionens område eller vid export av varor från Europeiska unionens område. Genom den senare förordningen har de vapen och den militära utrustning som ingår i en bilaga till förordningen befriats från importtullar. Befrielsen gäller inte produkter med dubbel användning. I upphandling som hör till avtalets tillämpningsområde kan slopandet av tullar endast genomföras inom ramen för ovan nämnda rådsförordningar.

Allmänna tull- och handelsavtalet [GATT (FördrS 14 och 15/1950)] innehåller ett förbud mot att direkta skatter dras av från varans värde vid export. Av de indirekta skatterna kan i praktiken den mervärdesskatt som avses i mervärdesskattelagen (1501/1993) dras av. Försvarsmateriel kan inte befrias från mervärdesskatt. På detta finns det ett avgörande av Europeiska gemenskapernas domstol mot Spanien (C-414/97).

Artikel 5. Upphandlingsförfaranden. Artikel 5 innehåller bestämmelser om upphandlingsförfaranden. Till sitt huvudsakliga innehåll motsvarar artikel 5 i det nuvarande protokollet. Bestämmelserna har dock i någon mån preciserats och förnyats så att de motsvarar nuvarande praxis. Dessutom är punkt 1 i artikeln ny jämfört med protokollet. På motsvarande sätt har stycke E i artikeln i protokollet, som gäller rätt för varje anbudsgivare som förlorat anbudstävlan att få tilläggsuppgifter, utelämnats ur avtalet. Fördragsparterna bör uppfylla de förpliktelser som ställs i punkterna 1–6 i artikeln inom ramen för sin nationella lagstiftning, sina bestämmelser och internationella förpliktelser.

Punkt 1 innehåller en bestämmelse om att fördragsparterna ska förfara i enlighet med sin nationella lagstiftning och sina internationella förpliktelser vid försvarsupphandling.

Punkt 2 innehåller bestämmelser om annonsering om upphandlingen. I den åläggs vardera fördragsparten att i den mån det är möjligt publicera eller låta publicera en annons om planerade upphandlingar i något allmänt medium i enlighet med sin nationella lagstiftning, sina handlingsprinciper, förfaranden och internationella förpliktelser. Enligt punkten ska alla villkor som har ställts för deltagande i en upphandling publiceras i tillräckligt god tid för att intresserade industriföretag ska kunna slutföra anbudsförfarandet. Punkten innehåller också minimikrav på de uppgifter som ska ingå i alla annonser som gäller planerad upphandling.

De nationella bestämmelser som avses i punkten och som gäller upphandling inom försvarsministeriets förvaltningsområde, vilken hör till upphandlingslagens tillämpningsområde, finns i 58–61 § i upphandlingslagen. I paragraferna föreskrivs om skyldigheten att annonsera om upphandling. Motsvarande bestämmelser om skyldighet att annonsera om upphandling som hör till tillämpningsområdet för lagen om försvars- och säkerhetsupphandling ingår i 28–32 § i den lagen. Den finska lagstiftningen motsvarar de skyldigheter som ställs i bestämmelsen i avtalet.

I punkt 3 bestäms om innehållet i anbudsförfrågan. Enligt punkten ska den upphandlande fördragsparten på begäran och i enlighet med sin nationella lagstiftning, sina handlingsprinciper, förfaranden och internationella förpliktelser sända den andra fördragspartens industriföretag kopior på de anbudsförfrågehandlingar som gäller planerad upphandling. Enligt punkten inbegriper en anbudsförfrågan en inbjudan att delta i en anbudstävling. I punkten fastställs också vilka uppgifter som dessutom ska ingå i anbudsförfrågan, alla villkor för deltagande i tävlingen samt kontaktpart för besvär i anslutning till upphandlingsprocesserna.

I fråga om den upphandling inom försvarsministeriets förvaltningsområde som omfattas av tillämpningsområdet för upphandlingslagen föreskrivs om anbudsförfrågan i 67 § i upphandlingslagen och om innehållet i anbudsförfrågan i 68 §. Bestämmelser om hur anbudsförfrågan

och de övriga upphandlingsdokumenten tillhandahålls anbudssökandena och anbudsgivarna finns i 69 § i upphandlingslagen. I lagen om försvars- och säkerhetsupphandling finns bestämmelser om anbudsförfrågan i 33–35 §. Finlands nationella bestämmelser motsvarar skyldigheterna i avtalet.

Enligt punkt 4 ska den upphandlande fördragsparten i enlighet med sin nationella lagstiftning, sina handlingsprinciper, förfaranden och internationella förpliktelser på begäran meddela industriföretag som har uteslutits från upphandlingsförfarandet skälen till uteslutningen.

I punkt 5 bestäms om de uppgifter som den upphandlande fördragsparten i enlighet med sin nationella lagstiftning, sina handlingsprinciper, förfaranden och internationella förpliktelser utan dröjsmål ska meddela de anbudsgivare som förlorat tävlingen.

I fråga om den upphandling inom försvarsministeriets förvaltningsområde som omfattas av tillämpningsområdet för upphandlingslagen föreskrivs i 123 § i upphandlingslagen om skyldigheten att fatta ett beslut, som ska motiveras, om avgöranden som påverkar anbudssökandenas och anbudsgivarnas ställning, såsom uteslutning av dem från anbudstävlingen och anbudsförfarandets utgång. En motsvarande bestämmelse ingår i 74 § i lagen om försvars- och säkerhetsupphandling. Enligt 127 § i upphandlingslagen ska beslutet med motivering skriftligt delges dem som saken gäller. En motsvarande bestämmelse ingår i 77 § i lagen om försvars- och säkerhetsupphandling. Den finska lagstiftningen motsvarar de förpliktelser som ställs i bestämmelsen i avtalet.

Enligt punkt 6 bör fördragsparterna ha publicerade förfaranden för behandling av besvär. Punkten förutsätter inget separat domstolsförfarande eller motsvarande förfarande, utan enligt punkten uppfylls kraven när en organisation, ett organ eller en person har utnämnts till besvärshandläggare. Kontaktuppgifterna till nämnda organisation, organ eller person ska finnas allmänt tillgängliga, t.ex. på försvarsministeriets internetsidor.

Besvärsorgan enligt såväl upphandlingslagen som lagen om försvars- och säkerhetsupphandling är marknadsdomstolen, vars beslut i sin tur kan överklagas hos högsta förvaltningsdomstolen.

Artikel 6. Industriföretags deltagande. Artikelnen innehåller bestämmelser om industrins deltagande. Bestämmelserna i artikelnen motsvarar huvudsakligen bestämmelserna i artikel 6 i det nuvarande protokollet.

Enligt punkt 1 deltar vardera fördragsparten i verkställandet av avtalet. Fördragsparterna säkerställer att avtalet gynnar bägge fördragsparternas industriföretag, som deltar i upphandling som omfattas av avtalet, och fördragsparterna tillhandahåller sina industriföretag information i anslutning till avtalet. Punkt 2 ålägger vardera fördragsparten att svara för att industriföretagen i landet får vetskap om avtalet. I punkt 3 konstateras att fördragsparterna är överens om att det främsta ansvaret för att möjligheter till affärsverksamhet hittas ligger på vardera landets industriföretag. I punkt 4 åläggs fördragsparterna att sörja för att deras respektive upphandlingsenheter och enheter som svarar för definieringen av kraven bekantar sig med principerna och målen i avtalet, för att de i enlighet med sedvanlig praxis och förfaranden ska kunna bistå parter som är verksamma i den andra fördragspartens land när det gäller att få information om planerad upphandling, de krav som ska ställas och adekvata handlingar.

Artikel 7. Säkerhet, utlämnande av information och besök. Artikelnen innehåller bestämmelser om utlämnande av information och besök. Punkterna 3–5 är nya jämfört med protokollet.

Enligt punkt 1 skyddas all säkerhetsklassificerad information som utväxlas mellan parterna i enlighet med överenskommelsen mellan republiken Finlands regering och Amerikas förenta staters regering om säkerhetsåtgärder för skydd av säkerhetsklassificerad information (GSOIA, FördrS 41 och 42/2013). Avtalets artiklar om informationssäkerhet är i harmoni med lagen om internationella förpliktelser som gäller informationssäkerhet (588/2004) samt GSOIA. I lagen om internationella förpliktelser som gäller informationssäkerhet föreskrivs om myndigheternas åtgärder för att uppfylla internationella förpliktelser som gäller informations-säkerhet.

Enligt punkt 2 vidtar vardera parten alla nödvändiga åtgärder för att säkerställa att vardera partens industriföretag följer bestämmelserna om säkerhetsklassificerad information och säkerhet. Lagen om internationella förpliktelser som gäller informationssäkerhet tillämpas på näringsidkare med stöd av 1 § 2 mom. i den lagen. Centrala bestämmelser i lagen om internationella förpliktelser som gäller informationssäkerhet när säkerhetsklassificerad information utlämnas till företag finns i 2 § 2 punkten (särskilt känsligt informationsmaterial), 7 § (tystnadsplikt och förbud mot utnyttjande), 12 § (intyg över säkerhetsutredning av företag) samt 17 § (finska myndigheters rätt att lämna ut information). De nationella bestämmelserna motsvarar kraven i avtalsförpliktelsen.

Enligt artikel 3 vidtar vardera parten alla till buds stående lagliga åtgärder för att förhindra att oklassificerad information som erhållits i förtroende inte utlämnas till en tredje part, om inte den part som tillhandahöll informationen har gett sitt skriftliga samtycke till att informationen överlämnas. Offentligheten för oklassificerad information som erhållits från Förenta Staterna regleras i fråga om handlingar i myndigheternas besittning av lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999).

Punkt 4 innehåller en bestämmelse om att tillåta besök i myndighetens verksamhetsutrymmen samt en bestämmelse om att inte förhindra besök i ett leverantörsföretags verksamhetsutrymmen. Besök förutsätter godkännande av bägge parterna samt att besökarna har behörigt intyg över säkerhetsutredning och behov av information.

Punkt 5 innehåller närmare bestämmelser som iakttas vid besök enligt punkt 4. Begäran om besök ska samordnas via officiella kanaler och de ska följa den mottagande avtalspartens etablerade besöksrutiner. Alla besökare ska iakttä vädlandets bestämmelser om säkerhet och exportkontroll. All information som erhållits under besöket ska behandlas som om den hade lämnats till den part som besökarna representerar och den omfattas av bestämmelserna i detta avtal.

De förpliktelser som gäller besök är i harmoni med nationella bestämmelser. I 18 § i lagen om internationella förpliktelser som gäller informationssäkerhet föreskrivs om besök av representanter för fördragsslutande stater.

Artikel 8. Verkställande och administration. Artikel 8 innehåller bestämmelser om verkställande och administration av avtalet. Punkterna 1–5 och 2 motsvarar till innehållet i artikel 8 i det nuvarande protokollet.

I punkt 1 fastställs vilka instanser som svarar för verkställandet av avtalet. För Förenta Staternas del svarar vice försvarsministern för verkställandet av avtalet och för Finlands del försvarsministern, som representeras av överdirektören för resurspolitiska avdelningen vid försvarsministeriet.

I enlighet med punkt 2 ska vardera fördragsparten dessutom utnämna en kontaktpart som representerar den ansvariga myndigheten i landet.

Punkt 3 ålägger representanterna för de ansvariga myndigheterna att träffas regelbundet och bedöma hur verkställandet av avtalet har framskridit. I punkten bestäms dessutom närmare om de frågor som representanterna ska diskutera i samband med träffarna.

I enlighet med punkt 4 bedömer fördragsparterna avtalets innehåll och de ändringar som behövs, ifall det sker ändringar i fördragsparternas lagstiftning, handlingsprinciper eller internationella förpliktelser, inklusive Europeiska unionens direktiv och förordningar.

I enlighet med punkt 5 ska fördragsparterna sträva efter att undvika sådana förbindelser som står i konflikt med avtalet. Om någondera fördragsparten tror att en konflikt har uppkommit, ska fördragsparterna förhandla för att hitta en lösning.

Artikel 9. Bilagor och ändringar. Artikelns innehåller bestämmelser om avtalets bilagor och om ändringar. Innehållet i punkterna 1–2 motsvarar artikel VIII i det nuvarande protokollet. Bestämmelsen om verkställighetshandlingar i stycke C i artikeln i det nuvarande protokollet ingår inte i avtalet.

I enlighet med punkt 1 kan bilagor fogas till avtalet med skriftlig överenskommelse om detta av fördragsparterna. Bilagorna anses som oskiljaktiga delar av avtalet.

Punkt 2 innehåller en bestämmelse om att avtalet med eventuella bilagor kan ändras med skriftligt överenskommelse om detta av fördragsparterna.

Artikel 10. Avtalets ikraftträdande, varaktighet och upphörande. Punkt 1 i artikeln innehåller en bestämmelse om avtalets ikraftträdande och dess varaktighet. Avtalet gäller i tio år. I enlighet med punkt 2 ska uppsägning av avtalet inte inverka på avtal som ingåtts under den tiden.

2 Lagförslag

Lagen om avtalet mellan Finland och Amerikas Förenta Stater om ömsesidig försvarsupphandling

1 §. I 1 § i lagen ingår en bestämmelse i form av en sedvanlig blankettlag, genom vilken de bestämmelser i avtalet som hör till området för lagstiftningen sätts i kraft genom lag. De bestämmelser som hör till området för lagstiftningen refererades närmare ovan i samband med detaljmotiveringen och de refereras även nedan i det avsnitt som gäller nödvändigheten av riksdagens samtycke.

2 §. Enligt 2 § föreskrivs det om sättande i kraft av andra bestämmelser än sådana som hör till området för lagstiftningen genom förordning av statsrådet.

3 §. Lagen föreslås träda i kraft vid en tidpunkt som föreskrivs genom förordning av statsrådet samtidigt som avtalet träder i kraft.

Lagen om upphävande av lagen om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i protokollet mellan Finland och Amerikas Förenta Stater om ömsesidig försvarsupphandling

1 §. I 1 § ingår en bestämmelse genom vilken lagen om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i protokollet mellan Finland och Amerikas Förenta Stater om ömsesidig försvarsupphandling upphävs.

2 §. Lagen föreslås träda i kraft den 3 oktober 2019, när protokollet har upphört att gälla.

3 Ikraftträdande

Enligt artikel 10 punkt 1 i avtalet ska Finland meddela Förenta Staterna när de åtgärder har slutförts som enligt den nationella lagstiftningen förutsätts för att avtalet ska kunna träda i kraft.

Lagen om sättande i kraft av avtalet avses träda i kraft vid en tidpunkt som förskrivs genom förordning av statsrådet samtidigt som avtalet träder i kraft.

Det nuvarande protokollet gäller i tio år, varefter det upphör att gälla automatiskt. Därför behöver inga särskilda åtgärder vidtas för att upphäva det. Till följd av detta är det emellertid nödvändigt att upphäva lagen om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i protokollet mellan Finland och Amerikas Förenta Stater om ömsesidig försvarsupphandling (566/2009), där det förskrivs om ikraftträdande av det nuvarande protokollet. Lagen om upphävande av den nämnda ikraftträdandelagen föreslås träda i kraft den 3 oktober 2019, när protokollet har upphört att gälla.

I 59 § i självstyrelselagen (1144/1991) för Åland föreskrivs att om ett fördrag eller någon annan internationell förpliktelse som Finland ingår eller förbinder sig till innehåller en bestämmelse i en fråga som enligt självstyrelselagen faller inom landskapets behörighet, träder bestämmelsen i kraft i landskapet endast om lagtinget ger sitt bifall till den författning genom vilken bestämmelsen sätts i kraft. Enligt 27 § 12 punkten i självstyrelselagen har riket lagstiftningsbehörighet i fråga om utrikeshandeln. Avtalet innehåller således inga bestämmelser som omfattas av landskapet Ålands behörighet, och ikraftsättande av avtalet förutsätter inte landskapet Ålands bifall. Avtalet inverkar inte på Ålands ställning och inte på de internationella överenskommelse som ligger till grund för Ålands neutralitet och demilitarisering.

4 Behovet av riksdagens samtycke samt behandlingsordning

4.1 Behovet av riksdagens samtycke

Enligt 94 § 1 mom. i grundlagen krävs riksdagens godkännande för fördrag och andra internationella förpliktelser som innehåller sådana bestämmelser som hör till området för lagstiftningen. Enligt grundlagsutskottets tolkningspraxis ska bestämmelsen läsas så att den hör till området för lagstiftningen, om den gäller användning eller begränsning av en grundläggande rättighet som har tryggats i grundlagen, om bestämmelsen annars gäller grunderna för individens rättigheter och skyldigheter, om den fråga bestämmelsen avser enligt grundlagen ska stiftas genom lag eller om det i fråga om den fråga som avses i bestämmelsen redan finns gällande bestämmelser i lag eller om det enligt rådande uppfattning i Finland ska förskrivas om frågan i lag. Enligt grundlagsutskottet hör en bestämmelse om en internationell förpliktelse enligt dessa motiveringar till området för lagstiftningen oberoende av om bestämmelsen står i strid eller i samklang med en bestämmelse som meddelats i Finland genom lag (GrUU 11/2000 rd, GrUU 12/2000 rd och GrUU 45/2000 rd).

I artikel 1 i avtalet fastslås avtalets tillämpningsområde. Grundlagsutskottet har ansett att ifall ett avtals bestämmelser om tillämpningsområdet indirekt påverkar innehållet i och tillämpningen av de materiella bestämmelser i avtalet som hör till området för lagstiftningen, hör de själva också till området för lagstiftningen (GrUU 6/2001 rd och GrUU 48/2004 rd). Bestämmelserna om tillämpningsområdet i artikel 1 i avtalet påverkar på ovan beskrivet sätt innehållet i och tillämpningen av de materiella bestämmelserna i avtalet som hör till området för lagstiftningen och de hör följaktligen till området för lagstiftningen.

Artiklarna 2 och 5 i avtalet innehåller bestämmelser om upphandlingsförfarandena. I upphandlingslagen och lagen om försvars- och säkerhetsupphandling bestäms bl.a. om upphandlingsannonser, innehållet i anbudsförfrågan, meddelande av upphandlingsbeslut och rättsmedel. Eftersom avtalet också gäller sådan upphandling inom försvarsministeriets förvaltningsområde som hör till tillämpningsområdet för bägge dessa lagar, innehåller avtalet i fråga om artiklarna 2 och 5 bestämmelser som hör till området för lagstiftningen.

I underpunkterna 4.6 och 4.7 i artikel 2 punkt 4 ingår bestämmelser om skyddande av ensamrätt. Med ensamrätt avses i avtalet immateriella rättigheter och företagshemligheter. Om skydd för immateriella rättigheter föreskrivs bl.a. i patentlagen, lagen om nyttighetsmodellrätt, mönsterrättslagen, varumärkeslagen, lagen om ensamrätt till kretsmönster för integrerade kretsar och upphovsrättslagen. I 49 kap. i strafflagen föreskrivs att brott mot industriell rättighet och upphovsrättsbrott är straffbart. Brott mot och missbruk av företagshemlighet är straffbart enligt 30 kap. 5 och 6 § i strafflagen. Om skydd av ensamrätt föreskrivs i Finland genom lag, vilket gör att bestämmelserna hör till området för lagstiftningen och därmed kräver godkännande av riksdagen.

I underpunkt 4.7 i artikel 2 punkt 4 bestäms om skyddande och överlåtelse av material och information som är konfidentiell, ska skyddas, är föremål för exportbegränsningar och säkerhetsklassificerad.

Enligt 12 § i grundlagen ska om offentligheten i fråga om handlingar som innehas av myndigheterna föreskrivas genom lag. Sådana är bestämmelser i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet samt i lagen om internationella förpliktelser som gäller informationssäkerhet. I ovannämnda lagar finns bestämmelser om hemlighållande, användning och överlåtelse av material och information. Bestämmelser om att obehörigt röjande av företagshemligheter och andra motsvarande uppgifter som gäller näringsverksamhet är straffbart ingår i 30 kap. 5 och 6 § i strafflagen. Följaktligen hör de bestämmelser i avtalet som gäller skyddande och överlåtelse av material och information som är konfidentiell, ska skyddas och har säkerhetsklassificerats till området för lagstiftningen.

Bestämmelser om de exportbegränsningar som avses i underpunkt 4.7 i artikel 2 punkt 4 i avtalet ingår i lagen om export och transitering av försvarsmateriel samt i lagen om kontroll av export av produkter med dubbel användning. De bestämmelser i avtalet som gäller skyddande av material och information samt överlåtelse av information, varor och tjänster som är föremål för exportbegränsningar hör följaktligen till området för lagstiftningen.

I artikel 4 i avtalet bestäms om tullar och skatter. Europeiska unionen har exklusiv behörighet i fråga om tullar. En medlemsstat i EU kan föreskriva om befrielse från tullar eller besluta om att bevilja tullbefrielse bara med stöd av och inom ramarna för gemenskapens lagstiftning. Sådana bestämmelser finns i rådets förordning (EG) nr 1186/2009 om upprättandet av ett gemenskapssystem för tullbefrielse samt i rådets förordning (EG) nr 150/2003 om upphävande av importtullar på vissa vapen och militär utrustning. Till den del som Finland på basis av gemenskapens lagstiftning har rätt att låta bli att bära upp tull för viss försvarsmateriel, är Finland med stöd av artikel 4 i avtalet skyldigt att bevilja tullbefrielse. Det krav på bestämmande genom lag som ingår i 81 § 1 mom. i grundlagen gäller också tullbefrielse, vilket gör att bestämmelsen hör till området för lagstiftningen och således kräver samtycke av riksdagen.

I artikel 5 i avtalet bestäms om upphandlingsförfaranden. I artikel 5 punkt 2 bestäms om skyldighet att annonsera om upphandling, i punkt 3 bestäms om innehållet i anbudsbegäran, i punkt 4 har man kommit överens om skyldighet att meddela de industriföretag som har utesluts från upphandlingsförfarandet och i punkt 5 bestäms om den information som den upphandlande fördragsparten ska lämna de anbudsgivare som förlorat. Enligt punkt 6 ska för-

dragsparterna dessutom ha publicerade förfaranden för behandling av besvär. Det föreskrivs om ovannämnda frågor i såväl upphandlingslagen som lagen om försvars- och säkerhetsupphandling och bestämmelserna hör således till området för lagstiftningen.

Riksdagen godkände 2009 års protokoll mellan Finland och Amerikas Förenta Stater om ömsesidig försvarsupphandling den 23 juni 2009. Enligt regeringens proposition om godkännande av protokollet (RP 25/2009 rd) innehåller protokollet flera bestämmelser som hör till området för lagstiftningen på det sätt som avses i 94 § i grundlagen och därför krävde protokollet riksdagens godkännande och vissa bestämmelser i protokollet skulle sättas ikraft genom lag. Eftersom protokollet i enlighet med bestämmelserna i det upphör att gälla automatiskt efter 10 år, behövs riksdagens samtycke inte för att säga upp protokollet, men det måste föreskrivas genom lag om upphävande av lagen om ikraftsättande av protokollet.

4.2 Behandlingsordning

Avtalet innehåller bestämmelser som har beröringspunkter med skyddandet av grundläggande rättigheter och med bestämmelserna om beskattning i grundlagen.

Underpunkt 4.7 i artikel 2 punkt 4 i avtalet sätter begränsningar för offentligheten i fråga om material och information som är konfidentiella, ska skyddas och har säkerhetsklassificerats. Bestämmelsen i avtalet tillämpas i enlighet med fördragspartens nationella lagstiftning. Bestämmelsen är av betydelse med tanke på den rätt att få information som skyddas i 12 § 2 mom. i grundlagen och bygger på offentlighetsprincipen. Denna rätt att få information får begränsas endast med lag och endast av tvingande skäl. Som ett sådant tvingande skäl kan Finlands försvarsintressen anses. Avtalet medverkar till att till Finland också i framtiden kan införskaffas försvarsmateriel med amerikanskt ursprung för det inhemska försvarets behov. Avtalet säkerställer också att finska företag i framtiden kan delta i sådan upphandling och sådana projekt inom Förenta Staternas försvarsministeriums förvaltningsområde där genomförandet av dem förutsätter utbyte av konfidentiella eller säkerhetsklassificerade uppgifter eller sådana uppgifter som ska skyddas. Bestämmelser om sekretess finns i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet och en specialbestämmelse om detta har tagits in även i 6 § i lagen om internationella förpliktelser som gäller informationssäkerhet.

I artikel 4 i avtalet åläggs fördragsparterna att slopa tullavgifter, skatter och avgifter i fråga om upphandling som hör till avtalets tillämpningsområde. Bestämmelsen i avtalet tillämpas i enlighet med fördragsparternas nationella lagstiftning och internationella förpliktelser. Bestämmelsen i avtalet är av betydelse med tanke på 81 § 1 mom. i grundlagen, enligt vilket om grunderna för skattskyldighet bestäms genom lag.

Ovannämnda avtalsbestämmelser hör till området för lagstiftningen, men står inte i strid med grundlagen. Således kan avtalet inte anses innehålla bestämmelser som skulle gälla grundlagen på det sätt som avses i dess 94 § 2 mom. eller 95 § 2 mom. Beslutet om att godkänna 2009 års protokoll mellan Finland och Amerikas Förenta Stater om ömsesidig försvarsupphandling har i tiden fattats genom röstningsmajoritet i riksdagen och lagen om ikraftsättande av de bestämmelser i avtalet som hör till området för lagstiftningen har stiftats i vanlig lagstiftningsordning. Enligt regeringens uppfattning kan avtalet godkännas genom röstningsmajoritet och förslaget till lag om ikraftsättande av det godkännas i vanlig lagstiftningsordning liksom lagen om upphävande av lagen om ikraftsättande av 2009 års protokoll.

Med stöd av vad som anförts ovan och i enlighet med 94 § i grundlagen föreslås

att Riksdagen godkänner det i Helsingfors den 19 oktober 2018 och i Washington den 26 november 2018 ingångna avtalet mellan republiken Finlands regering och Amerikas Förenta Staters regering om ömsesidig försvarsupphandling.

Eftersom avtalet innehåller bestämmelser som hör till området för lagstiftningen, föreläggs riksdagen samtidigt följande lagförslag:

Lagförslag

1.

Lag

om sättande i kraft av avtalet mellan Finland och Amerikas Förenta Stater om ömsesidig försvarsupphandling

I enlighet med riksdagens beslut:

1 §

De bestämmelser om hör till området för lagstiftningen i det i Helsingfors den 19 oktober 2018 och i Washington den 26 november 2018 mellan republiken Finlands regering och Amerikas Förenta Staters regering ingångna avtalet om ömsesidig försvarsupphandling gäller som lag sådana Finland har förbundit sig till dem.

2 §

Bestämmelser om sättande i kraft av de bestämmelser i avtalet som inte hör till området för lagstiftningen utfärdas genom förordning av statsrådet.

3 §

Om ikraftträdandet av denna lag bestäms genom förordning av statsrådet.

2.

Lag

om upphävande av lagen om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i protokollet mellan Finland och Amerikas Förenta Stater om ömsesidig försvarsupphandling

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Genom denna lag upphävs lagen om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i protokollet mellan Finland och Amerikas Förenta Stater om ömsesidig försvarsupphandling (566/2009).

Denna lag träder i kraft den 20

Helsingfors den 5 december 2018

Statsminister

Juha Sipilä

Försvarsminister Jussi Niinistö

Fördragstext

AVTAL MELLAN AMERIKAS FÖRENTA STATERS REGERING OCH REPUBLIKEN FINLANDS REGERING OM ÖMSESIDIG FÖRSVARSUPPHANDLING (KORT TITEL: ÖMSESIDIGT FÖRSVARSUPPHANDLINGSAVTAL)

AGREEMENT BETWEEN THE GOVERNMENT OF THE UNITED STATES OF AMERICA AND THE GOVERNMENT OF THE REPUBLIC OF FINLAND CONCERNING RECIPROCAL DEFENSE PROCUREMENT (SHORT TITLE: U.S. – FI RECIPROCAL DEFENSE PROCUREMENT AGREEMENT)

PREAMBLE

Amerikas Förenta Staters regering och republiken Finlands regering, nedan ”fördragsparterna” som

The Government of the United States of America and the Government of the Republic of Finland, hereinafter referred to as “the Parties,”

BEAKTAR att Finland är ett militärt alliansfritt land och att Förenta Staterna är medlem i Nordatlantiska alliansen,

BEARING in mind that Finland is a militarily non-allied country and the United States is a member of the North Atlantic Treaty Organization;

ÖNSKAR främja genomförandet av de mål som gäller rationalisering, standardisering, kompatibilitet och ömsesidigt logistiskt stöd i sina ömsesidiga försvarsrelationer,

DESIRING to promote the objectives of rationalization, standardization, interoperability, and mutual logistics support throughout their defense relationship;

ERKÄNNER de långvariga relationerna mellan länderna, på vilka ett exempel är det i Washington den 24 oktober 1991 undertecknade avtalet mellan Amerikas Förenta Staters regering och republiken Finlands regering om ömsesidiga principer i fråga om försvarsmaterielanskaffningar, som sedan förnyats så att det förnyade avtalet undertecknades i Helsingfors den 13 juni och i Washington den 5 augusti 2008 och trädde i kraft den 3 oktober 2009,

RECOGNIZING their longstanding relationship as represented by the Memorandum of Understanding Concerning Reciprocal Principles in Defense Procurement, first signed in Washington on October 24, 1991, and then renewed by the Agreement Between the Government of the United States of America and the Government of the Republic of Finland Concerning Reciprocal Defense Procurement, signed at Helsinki and Washington June 13 and August 5, 2008, and entered into force October 3, 2009;

ÖNSKAR utveckla och förstärka de vänskapliga relationer som råder mellan dem,

DESIRING to develop and strengthen the friendly relations existing between them;

EFTERSTRÄVAR att skapa och bevara rättvisa och likartade möjligheter för båda fördragsparternas industri att delta i varandras försvarsupphandlingsprogram,

SEEKING to achieve and maintain fair and equitable opportunities for the industry of each Party to participate in the defense procurement programs of the other;

ÖNSKAR bredda och förstärka båda ländernas industriella bas,

DESIRING to enhance and strengthen each country’s industrial base;

ÖNSKAR främja utbytet av försvarsteknologier i enlighet med sina nationella handlingsprinciper,

ÖNSKAR använda de medel som inriktats på försvaret så kostnadseffektivt och förnuftigt som möjligt och som

ÖNSKAR undanröja diskriminerande hinder för upphandling av varor och tjänster, som producerats av industriföretag i det andra landet, i den mån båda fördragsparterna har nytta av detta och det är förenligt med nationella lagar, bestämmelser, handlingsprinciper och internationella förpliktelser,

HAR KOMMIT ÖVERENS om följande:

Artikel 1

Tillämpning

1. Detta avtal omfattar den upphandling av försvarskapacitet som Finlands försvarsministerium och Förenta Staternas försvarsministerium gör och som gäller

- a. forskning och utveckling,
- b. varuupphandling, inklusive försvarsartiklar, och
- c. tjänsteupphandling, inklusive försvarstjänster.

2. Detta avtal omfattar inte

- a. byggverksamhet eller
- b. byggmaterial som levererats med stöd av byggnadskontrakt.

Artikel 2

Upphandlingsprinciper som styr det ömsesidiga försvarssamarbetet

1. Vardera fördragsparten erkänner och förväntar sig att den andra fördragsparten vid definierandet av krav, vid anskaffning, upphandling och slutande av kontrakt använder sig av tillförlitliga förfaranden som främjar och förutsätter öppenhet och integritet vid verkställandet av upphandlingen. Vardera fördragsparten bör säkerställa att dess förfaranden står i överensstämmelse med upp-

DESIRING to promote the exchange of defense technology consistent with their respective national policies;

DESIRING to make the most cost effective and rational use of the resources allocated to defense; and

DESIRING to remove discriminatory barriers to procurements of supplies or services produced by industrial enterprises of the other country to the extent mutually beneficial and consistent with national laws, regulations, policies, and international obligations;

HAVE agreed as follows:

ARTICLE I

Applicability

1. This Agreement covers the acquisition of defense capability by the Department of Defense of the United States of America and the Ministry of Defense of the Republic of Finland through:

- a. Research and development;
- b. Procurements of supplies, including defense articles; and
- c. Procurements of services, in support of defense articles.

2. This Agreement does not cover either:

- a. Construction; or
- b. Construction material supplied under construction contracts.

ARTICLE II

Principles Governing Mutual Defense Procurement Cooperation

1. Each Party recognizes and expects that the other uses sound processes for requirements definition, acquisition, and procurement and contracting, and that these processes both facilitate and depend on transparency and integrity in the conduct of procurements. Each Party shall ensure that its processes are consistent with the procurement procedures in Article V (Procurement

handlingsförfarandena i artikel 5 (upphandlingsförfaranden) i detta avtal.

2. Vardera fördragsparten förbinder sig att följa förpliktelseerna i detta avtal förutsatt att parten får lika behandling av den andra fördragsparten.

3. Vardera fördragsparten bör i enlighet med sina lagar, bestämmelser, handlingsprinciper och internationella förpliktelser förhålla sig positivt till önskemål om samarbete som förs fram av den andra fördragsparten och som gäller forskning och utveckling, produktion, anskaffningar och logistiskt stöd med anknytning till försvarskapaciteten.

4. Vardera fördragsparten bör i enlighet med sina nationella lagar, bestämmelser, handlingsprinciper och internationella förpliktelser, så länge som den ena fördragsparten på ett icke-diskriminerande sätt beaktar den andra avtalspartens produkter som omfattas av detta avtal i enlighet med villkoren i detta avtal,

4.1. främja försvarsupphandling och eftersträva att på lång sikt nå en rimlig balans i upphandlingen, med beaktande av kapaciteten hos basen för industrin samt för forskningen och utvecklingsarbetet inom partens egen försvarssektor,

4.2. undanröja hinder både för upphandling av varor som producerats i det andra landet och för samproduktion eller för anskaffning av tjänster som producerats av parter verkssamma i det andra landet (nedan industriföretag). Detta innebär att industriföretag i det andra landet ges lika förmånlig behandling som industriföretag i det egna landet. När ett ansvarstagande industriföretag i det andra landet lämnar ett anbud som är förmånligt och motsvarar anbudsförfrågan, om det inte vore för kravet på att inhemska produkter ska gynnas, går båda fördragsparterna med på att avstå från kravet att gynna inhemska produkter,

4.3. tillämpa kontraktsförfaranden som tillåter vardera landets samtliga ansvarstagande industriföretag, som inte tidigare har förbju-

Procedures) of this Agreement.

2. Each Party undertakes the obligations in this Agreement with the understanding that it shall obtain reciprocal treatment from the other Party.

3. Each Party shall, consistent with its national laws, regulations, policies, and international obligations, give favorable consideration to all requests from the other Party for cooperation in defense capability research and development, production, procurement, and logistics support.

4. Consistent with its national laws, regulations, policies, and international obligations, and for so long as the other Party provides non-discriminatory treatment to the products of the Party in accordance with the provisions of this Agreement, each Party shall:

4.1. Facilitate defense procurement while aiming at a long term equitable balance in the Parties' respective purchases, taking into consideration the capabilities of its defense industrial and research and development bases.

4.2. Remove barriers both to procurement and to co-production of supplies produced in the other country or services performed by sources (hereinafter referred to as "industrial enterprises") established in the other country. This includes providing to industrial enterprises of the other country treatment no less favorable than that accorded to domestic industrial enterprises. When an industrial enterprise of the other country submits an offer that would be the low responsive and responsible offer but for the application of any buy-national requirements, both Parties agree to waive the buy-national requirement.

4.3. Utilize contracting procedures that allow all industrial enterprises of both countries, which have previously not been suspended or disbarred, to compete for procurements covered by this Agreement.

dits att delta, att konkurrera om de upphandlingar som omfattas av detta avtal,

4.4. på ett täckande sätt beakta alla antingen i Finland eller i Förenta Staterna verksamma ansvarstagande industriföretag i enlighet med handlingsprinciperna och villkoren för vardera landets upphandlingsmyndigheter. Anbudet ska uppfylla de villkor som gäller kapacitet, kvalitet, leverans och kostnader. Om eventuella anbudsgivare eller deras produkter måste uppfylla vissa förutsättningar gällande deltagandet för att vinna en anbudstävling, beaktar den upphandlande fördragsparten i täckande grad ansökningar från det andra landets industriföretag om att få delta i tävlingen i enlighet med den upphandlande partens lagar, bestämmelser, handlingsprinciper, förfaranden och internationella förpliktelser,

4.5. i enlighet med artikel 5 (upphandlingsförfaranden) i detta avtal ge information om planerad upphandling och de krav som gäller den för att det ska kunna säkerställas att industriföretagen i det andra landet vid behov har tillräckligt med tid för att hinna uppfylla eventuella krav som gäller deltagandet och lämna anbud,

4.6. meddela industriföretag som vill delta i upphandling som omfattas av tillämpningsområdet för detta avtal att de tekniska data och produkter inom försvarssektorn (varor och tjänster) som ställts till den andra partens industriföretags förfogande, och som avtalsparterna har tillgång till, inte används för något annat syfte än för att lämna anbud som gäller försvarsupphandling enligt detta avtal eller för genomförande av sådana anbud, om inte de som äger eller innehar ensamrätten, eller som har lämnat de tekniska data eller försvarsmaterielen, har gett skriftligt tillstånd till detta,

4.7. fullständigt skydda ensamrätt samt material och information som är konfidentiella, ska skyddas, är föremål för exportbegränsningar och säkerhetsklassificerade, och ska använda alla lagliga åtgärder för att förhindra att dylika uppgifter, varor eller tjänster överläts till tredje land eller till någon annan part om inte den part som lämnat materialet eller uppgifterna på förhand har

4.4. Give full consideration to all responsible industrial enterprises in both the United States of America and the Republic of Finland, in accordance with the policies and criteria of the respective procuring agencies. Offers must satisfy requirements for performance, quality, delivery, and cost. Where potential offerors or their products must satisfy qualification requirements in order to be eligible for award of a contract, the procuring Party shall give full consideration to all applications for qualification by industrial enterprises of the other country, in accordance with the national laws, regulations, policies, procedures, and international obligations of the procuring Party.

4.5. Provide information regarding requirements and proposed procurements in accordance with Article V (Procurement Procedures) of this Agreement to ensure adequate time for industrial enterprises of the other country to qualify for eligibility, if required, and to submit an offer.

4.6. Inform industrial enterprises choosing to participate in procurements covered by this Agreement of the restrictions on technical data and defense items (defense articles and services) made available for use by the other Party. Such technical data and defense items made available by the contracting Party shall not be used for any purpose other than for bidding on, or performing, defense contracts covered by this Agreement, except as authorized, in writing, by those owning or controlling proprietary rights, or furnishing the technical data or defense items.

4.7. Give full protection to proprietary rights and to any privileged, protected, export-controlled, or classified data and information; and shall take all lawful steps available to prevent the transfer of such data and information, supplies, or services to a third country or any other transferee without the prior written consent of the originating Party.

gett sitt skriftliga samtycke till detta,

4.8. utbyta information om väsentliga författningar, verkställighetsbestämmelser, handlingsanvisningar och administrativa förfaranden,

4.9. årligen utbyta statistik, av vilken framgår det finansiella totalvärdet av de upphandlingar inom försvarssektorn som gjorts hos det andra landets industriföretag under föregående år. De statistiska uppgifterna sammanställs årligen till ett sammandrag på ett sätt som överenskomms gemensamt,

4.10. erbjuda sina egna försvarsorganisationer adekvat styrning och administrativa förfaranden med anknytning till handlingsprinciperna för att bestämmelserna i detta avtal ska kunna verkställas.

5. Syftet med detta avtal är inte att grunda och genom det grundas inte heller självständig behörighet att bevilja exporttillstånd för sådana produkter inom försvarssektorn (försvarsmateriel eller försvarstjänster) inklusive tekniska data, vilka övervakas i enlighet med de lagar och förordningar om exportkontroll som tillämpas av den andra fördragsparten. Dessutom ska all export på vilken nationella lagar och förordningar om exportkontroll tillämpas stämma överens med nämnda lagar och bestämmelser.

6. Detta avtal utgör ingen grund för att låta bli att tillämpa sådana lagar eller bestämmelser om exportkontroll som är tillämpliga på andra avtal eller arrangemang mellan fördragsparterna.

4.8. Exchange information on pertinent laws, implementing regulations, policy guidance, and administrative procedures.

4.9. Annually exchange statistics demonstrating the total monetary value of defense procurements awarded to industrial enterprises of the other country during the prior year. An annual summary shall be prepared on a basis to be jointly decided.

4.10. Provide appropriate policy guidance and administrative procedures within its respective defense organizations to implement this Agreement.

5. This Agreement is not intended to and does not create any authority to authorize the export of defense items (defense articles or defense services), including technical data, controlled by one or the other Party under its applicable export control laws and regulations. Further, any export subject to the national export control laws and regulations of one of the Parties, must be compliant with such laws and regulations.

6. This Agreement shall not serve as a basis to waive any export control laws or regulations that are applicable to other agreements or arrangements between the Parties.

Artikel 3

Motköp

Detta avtal reglerar inte motköp. Fördragsparterna kommer överens om att diskutera åtgärder med vilka de skadliga verkningar som motköpskontrakten orsakar basen för vardera landets försvarsindustri kan begränsas.

ARTICLE III

Offsets

This Agreement does not regulate offsets. The Parties agree to discuss measures to limit any adverse effects that offset agreements have on the defense industrial base of each country.

Artikel 4

Tullar, skatter och avgifter

Fördragsparterna kommer överens om att de i enlighet med sina nationella lagar och bestämmelser samt internationella förpliktelser, när dessa så tillåter, ömsesidigt låter bli att beakta tullar, skatter och avgifter och avstår från tullavgifter och skatter i de upphandlingar som hör till tillämpningsområdet för detta avtal när de bedömer anbud.

ARTICLE IV

Customs, Taxes, and Duties

When allowed under national laws, regulations, and international obligations of the Parties, the Parties agree that, on a reciprocal basis, they shall not consider customs, taxes, and duties in the evaluation of offers, and shall waive their charges for customs and duties for procurements to which this Agreement applies.

Artikel 5

Upphandlingsförfaranden

1. Vardera fördragsparten ska förfara i enlighet med sin nationella lagstiftning och sina nationella bestämmelser samt sina internationella förpliktelser vid försvarsupphandling.

2. I den mån det är möjligt ska vardera fördragsparten publicera eller låta publicera en annons om planerade upphandlingar i något allmänt medium i enlighet med sina lagar, bestämmelser, handlingsprinciper, förfaranden och internationella förpliktelser. Alla villkor som har ställts för deltagande i en upphandling ska publiceras i tillräckligt god tid för att intresserade industriföretag ska kunna slutföra anbudsörfarandet. I alla annonser som gäller planerad upphandling ska åtminstone följande uppgifter ingå:

- a. föremålet för kontraktet,
- b. tidsfrister för begäran om handlingar som gäller anbudsörfrågan och för inlämnande av anbud och
- c. den adress på vilken handlingar som gäller anbudsörfrågan och uppgifter om dem

ARTICLE V

Procurement Procedures

1. Each Party shall proceed with its defense procurements in accordance with its national laws and regulations and international obligations.

2. To the extent practicable, each Party shall publish, or have published, in a generally available communication medium a notice of proposed procurements in accordance with its laws, regulations, policies, procedures, and international obligations. Any conditions for participation in procurements shall be published in adequate time to enable interested industrial enterprises to complete the bidding process. Each notice of proposed procurement shall contain, at a minimum:

- a. The subject matter of the contract;
- b. Time limits set for requesting the solicitation and for submission of offers; and
- c. An address from which solicitation documents and related information may be re-

kan fås.

3. Den upphandlande fördragsparten ska på begäran och i enlighet med sina lagar, bestämmelser, handlingsprinciper, förfaranden och internationella förpliktelser sända den andra fördragspartens industriföretag kopior på anbudsförfrågehandlingar som gäller planerad upphandling. En anbudsförfrågan innebär en inbjudan att delta i en anbudstävling och dessutom följande uppgifter:

- a. arten och antalet av de varor eller tjänster som ska upphandlas,
- b. det upphandlingsförfarande som ska tillämpas: slutet anbudsförfarande, förhandlat förfarande eller något annat förfarande,
- c. urvalskriterierna för anbudet, såsom förmanligaste priset eller någon annan grund,
- d. leveranstidtabellen,
- e. den adress på vilken anbud ska sändas, och tidsfristen för att lämna anbud samt det språk som anbud ska göras på,
- f. adressen till den myndighet som ingår ett kontrakt och som på anbudsgivarnas begäran ger dem uppgifter om upphandlingen,
- g. alla ekonomiska förutsättningar, finansiella garantier och uppgifter med anknytning till dem vilka krävs av anbudsgivarna,
- h. alla tekniska krav, garantikrav och uppgifter med anknytning till dem, vilka ställs på anbudsgivarna,
- i. den avgift som eventuellt krävs för anbudsförfrågehandlingar och betalningsvillkor som anknyter till den,
- j. alla eventuella andra villkor för deltagande i tävlingen, samt
- k. kontaktpart för besvär i anslutning till upphandlingsprocesserna.

4. Den upphandlande fördragsparten ska i enlighet med sina lagar, bestämmelser, handlingsprinciper, förfaranden och internationella förpliktelser på begäran meddela industriföretag som har uteslutits från upphandlingsförfarandet skälet (skälen) till detta.

5. Den upphandlande fördragsparten ska i enlighet med sina lagar, bestämmelser, handlingsprinciper, förfaranden och internationella förpliktelser

quested.

3. Upon request, and in accordance with its laws, regulations, policies, procedures, and international obligations, the procuring Party shall provide industrial enterprises of the other country copies of solicitations for proposed procurements. A solicitation shall constitute an invitation to participate in the competition and shall include the following information:

- a. The nature and quantity of the supplies or services to be procured;
- b. Whether the procurement is by sealed bidding, negotiation, or some other procedure;
- c. The basis upon which the award is to be made, such as by lowest price or otherwise;
- d. Delivery schedule;
- e. The address, time, and date for submitting offers as well as the language in which they must be submitted;
- f. The address of the agency that will be awarding the contract and will be responsible for providing any information requested by offerors;
- g. Any economic requirements, financial guarantees, and related information required from suppliers;
- h. Any technical requirements, warranties, and related information required from suppliers;
- i. The amount and terms of payment, if any, required to be paid for solicitation documentation;
- j. Any other conditions for participation in the competition; and
- k. The point of contact for any complaints about the procurement process.

4. Consistent with its laws, regulations, policies, and international obligations, the procuring Party shall, upon request, inform an industrial enterprise that is not allowed to participate in the procurement process of the reasons why.

5. Consistent with its laws, regulations, policies, and international obligations, the procuring Party shall:

5.1. sedan ett kontrakt har ingåtts utan dröjsmål meddela alla anbudsgivare som förlorade tävlingen åtminstone

- a. namn och adress på den anbudsgivare som vann,
- b. priset på varje ingånget kontrakt, och
- c. antalet inlämnade anbud.

5. 2. På begäran utan dröjsmål meddela de anbudsgivare som förlorade, det väsentliga skälet till att deras anbud inte vann anbudstävlingen.

6. Vardera fördragsparten bör ha publicerade förfaranden för hörande och behandling av besvär som uppkommer i vilken fas som helst av upphandlingsförfarandet för att säkerställa att de besvär som eventuellt anförs i samband med upphandling som omfattas av avtalet ska kunna avgöras rättvist och smidigt mellan anbudsgivaren och den upphandlande fördragsparten.

5.1. Upon award of a contract, promptly provide notification to each unsuccessful offeror that includes, at a minimum:

- a. The name and address of the successful offeror;
- b. The price of each contract award; and
- c. The number of offers received.

5.2. Upon request, promptly provide unsuccessful offerors pertinent information concerning the reasons why they were not awarded a contract.

6. Each Party shall have published procedures for the hearing and review of complaints arising in connection with any phase of the procurement process to ensure that, to the greatest extent possible, complaints arising under procurements covered by this Agreement shall be equitably and expeditiously resolved between an offeror and the procuring Party.

Artikel 6

Industriföretags deltagande

1. Vardera fördragsparten verkställer detta avtal. För att säkerställa att avtalet gagnar båda fördragsparternas industriföretag, som deltar i upphandling som omfattas av detta avtal, tillhandahåller vardera fördragsparten sina industriföretag information i anslutning till detta avtal.

2. Vardera fördragsparten svarar för att relevanta industriföretag i landet får vetskap om detta avtal.

3. Fördragsparterna är överens om att det främsta ansvaret för att möjligheter till affärsverksamhet hittas ligger på vardera landets industriföretag.

4. Fördragsparterna sörjer för att deras respektive upphandlingsenheter och enheter som svarar för definieringen av kraven bekantar sig med detta avtal, för att de i enlighet med sedvanlig praxis och förfaranden ska kunna bistå parter som är verksamma i den andra fördragspartens land när det gäller att få information

ARTICLE VI

Industry Participation

1. Successful implementation of this Agreement shall involve both Parties. To ensure that the Agreement benefits each Party's industrial enterprises choosing to participate in the procurements covered by this Agreement, each Party shall provide information concerning this Agreement to its industrial enterprises.

2. Each Party shall be responsible for informing the relevant industrial enterprises within its country of the existence of this Agreement.

3. The Parties understand that primary responsibility for finding business opportunities rests with the industrial enterprises of each country.

4. The Parties shall arrange for their respective procurement and requirements offices to be familiar with this Agreement so that, consistent with their normal practices and procedures, those offices may assist industrial enterprises in the country of the other Party to obtain information concerning proposed procurements, necessary qualifica-

om planerad upphandling, de krav som ska ställas och adekvata handlingar.

tions, and appropriate documentation.

Artikel 7

ARTICLE VII

Säkerhet, utlämnande av information och besök

Security, Release of Information, and Visits

1. All säkerhetsklassificerad information och allt säkerhetsklassificerat material, som i samband med någondera fördragspartens upphandlingsförfarande enligt detta avtal har överlämnats mellan fördragsparterna ska användas, sparas, lagras, behandlas och skyddas i enlighet med den i Helsingfors den 27 juni 2012 ingångna överenskommelsen mellan Republiken Finlands regering och Amerikas förenta staters regering om säkerhetsåtgärder för skydd av säkerhetsklassificerad information (GSOIA), som trädde i kraft den 1 maj 2013.

1. Any classified information or material exchanged between the Parties under the provisions of this Agreement shall be used, transmitted, stored, handled, and safeguarded in accordance with the Agreement Between the Government of the United States of America and the Government of the Republic of Finland Concerning Security Measures for the Protection of Classified Information (GSOIA), signed at Helsinki on June 27, 2012, and entered into force May 1, 2013.

2. Vardera fördragsparten vidtar alla nödvändiga åtgärder för att säkerställa att vardera fördragspartens industriföretag följer tillämpliga bestämmelser om säkerhet för och skydd av säkerhetsklassificerad information.

2. Both Parties shall take all necessary steps to ensure that industrial enterprises within each Party's respective country comply with the applicable regulations pertaining to security and safeguarding of classified information.

3. Vardera fördragsparten vidtar alla till buds stående lagliga åtgärder för att förhindra att oklassificerad information som erhållits i förtroende från den andra fördragsparten utlämnas till en tredje part, om inte den fördragspart som tillhandahöll informationen har gett sitt skriftliga samtycke till att sådan information överlämnas.

3. Each Party shall take all lawful steps available to it to prevent the disclosure to a third party of unclassified information received in confidence from the other Party pursuant to this Agreement unless the Party that provided the information consents in writing to such disclosure.

4. Vardera fördragsparten tillåter att den andra fördragspartens anställda eller anställda hos den andra fördragspartens leverantörer besöker dess anläggningar, ämbetsverk och laboratorier och förhindrar inte besök i en leverantörs industrianläggningar, förutsatt att båda avtalsparterna har godkänt sådana besök och att de anställda har behov av information och har genomgått behöriga säkerhetskontroller.

4. Each Party shall permit visits to its establishments, agencies, and laboratories, and shall not impede visits to contractor industrial facilities, by employees of the other Party or by employees of the other Party's contractors, provided that such visits are authorized by both Parties and the employees have appropriate security clearances and a need-to-know.

5. Begäran om besök enligt föregående punkt ska samordnas via officiella kanaler och de ska följa den mottagande fördrags-

5. Requests for visits under the preceding section shall be coordinated through official channels and shall conform to the estab-

partens etablerade besöksrutiner. Alla besökare ska iaktta värdlandets bestämmelser om säkerhets- och exportkontroll. Alla information som erhållits under ett besök ska behandlas som om den hade lämnats till den fördragspart som gästerna representerar och omfattas av bestämmelserna i detta avtal.

lished visit procedures of the host Party. All visiting personnel shall comply with security and export control regulations of the host country. Any information disclosed or made available to authorized visiting personnel shall be treated as if supplied to the Party sponsoring the visiting personnel and shall be subject to the provisions of this Agreement.

Artikel 8

Verkställande och administration

1. Den myndighet inom Amerikas Förenta Staters regering som svarar för verkställandet av detta avtal är vice försvarsministern (upphandling och underhåll). För republiken Finlands regerings del svarar försvarsministern för verkställandet av avtalet och ministern representeras av överdirektören för resurspolitiska avdelningen vid försvarsministeriet.

2. Vardera fördragsparten utnämner en kontaktpart som representerar den ansvariga myndigheten i landet.

3. Representanterna för vardera fördragspartens ansvariga myndighet träffas regelbundet för att bedöma hur verkställandet av avtalet har framskridit. Representanterna diskuterar de upphandlingsförfaranden som används för att stöda ett effektivt samarbete vid upphandling av försvarskapacitet; de går årligen genom sin upphandlingsstatistik som ska utbytas i enlighet med punkt 4.9 i artikel 2 (principer som styr det ömsesidiga försvarssamarbetet), identifierar kommande och genomförda ändringar i nationella lagar, bestämmelser, handlingsprinciper, förfaranden eller internationella förpliktelser, vilka eventuellt påverkar någon punkt i avtalet samt dryftar andra frågor som är av betydelse med tanke på avtalet.

4. Vardera fördragsparten bör vid behov bedöma principerna och skyldigheterna i detta avtal i skenet av de ändringar som gjorts i landets nationella lagstiftning, bestämmelser, handlingsprinciper eller internationella

ARTICLE VIII

Implementation and Administration

1. The Under Secretary of Defense (Acquisition & Sustainment) shall be the responsible authority in the Government of the United States of America for implementation of this Agreement. The Minister of Defense, represented by the Director General of the Resource Policy Department, shall be the responsible authority in the Government of the Republic of Finland for implementation of this Agreement.

2. Each Party shall designate points of contact to represent its responsible authority.

3. The representatives of each Party's responsible authority shall meet on a regular basis to review progress in implementing this Agreement. The representatives shall discuss procurement methods used to support effective co-operation in the acquisition of defense capability; annually review the procurement statistics exchanged as agreed under subparagraph 4.9. of Article II (Principles Governing Mutual Defense Procurement Cooperation) of this Agreement; identify any prospective or actual changes in national laws, regulations, policies, procedures, or international obligations that might affect the applicability of any understandings in this Agreement; and consider any other matters relevant to this Agreement.

4. Each Party shall, as necessary, review the principles and obligations established under this Agreement in light of any subsequent changes to its national laws, regulations, policies, and international obligations, including but not limited to European Union

förpliktelser som binder landet, inklusive också andra än Europeiska unionens direktiv och förordningar, och förhandla med den andra fördragsparten för att tillsammans kunna besluta om eventuell ändring av avtalet.

5. Vardera fördragsparten strävar efter att undvika sådana förbindelser som står i konflikt med detta avtal. Om någondera fördragsparten tror att en sådan konflikt har uppkommit, kommer fördragsparterna överens om att förhandla för att hitta en lösning.

Artikel 9

Bilagor och ändringar

1. Till detta avtal kan bilagor fogas med en skriftlig överenskommelse av fördragsparterna. Eventuella bilagor anses som oskiljaktiga delar av detta avtal. Vid en konflikt mellan artiklarna i detta avtal och dess bilagor äger språket i avtalet företräde.

2. Detta avtal med (eventuella) bilagor kan ändras med en skriftlig överenskommelse av fördragsparterna.

Artikel 10

Avtalets ikraftträdande, varaktighet och upphörande

1. Detta avtal träder i kraft den dag som republiken Finlands regering via diplomatiska kanaler meddelar Amerikas Förenta Staters regering att den har slutfört de åtgärder enligt den nationella lagstiftningen som förutsätts för att avtalet ska kunna träda i kraft. Detta avtal gäller i tio år. Vardera fördragsparten kan säga upp detta avtal genom att meddela detta skriftligen till den andra fördragsparten. Avtalet upphör sex månader efter uppsägningen.

2. Uppsägningen av detta avtal ska inte inverka på andra avtal som ingåtts medan det varit i kraft.

directives and regulations, and shall consult with the other Party to decide jointly whether this Agreement should be amended.

5. Each Party shall endeavor to avoid commitments that could conflict with this Agreement. If either Party believes that such a conflict has occurred, the Parties agree to consult to seek resolution.

ARTICLE IX

Annexes and Amendments

1. Annexes may be added to this Agreement by written agreement of the Parties. In the event of a conflict between an Article of this Agreement and any of its Annexes, the language in the Agreement shall prevail. Such annexes shall be incorporated into this Agreement and considered an integral part thereof.

2. This Agreement, including its Annexes (if any), may be amended by written agreement of the Parties.

ARTICLE X

Entry Into Force, Duration, and Termination

1. This Agreement shall enter into force on the date the Government of the Republic of Finland provides written notification through diplomatic channels to the Government of the United States of America that it has fulfilled its internal procedures necessary for this Agreement to enter into force. This Agreement shall remain in force for ten years. This Agreement may be terminated by either Party upon six months prior written notice to the other Party.

2. Termination of this Agreement shall not affect contracts entered into during the term of this Agreement.

Som bekräftelse på detta har de av sina regeringar behörigen auktoriserade representanterna för parterna undertecknat detta avtal i två originalexemplar på engelska.

UPPRÄTTAT, i två exemplar på engelska.

FÖR AMERIKAS FÖRENTA STATERS
REGERING

Patrick M. Shanahan

Datum: 26.11.2018

Ort: Washington, Amerikas Förenta Staters

FÖR REPUBLIKEN FINLANDS REGE-
RING

Jussi Niinistö

Datum: 19.10.2018

Ort: Helsinki, Finland

MEDDELANDE

Republiken Finlands regering har äran att meddela Amerikas Förenta Staters regering att de åtgärder enligt den nationella lagstiftningen som förutsätts för att avtalet ska kunna träda i kraft har slutförts och att detta avtal således träder i kraft

_____ [30 dagar efter att den finska regeringens auktoriserade representant har undertecknat avtalet i enlighet med nedan stående.]

För republiken Finlands regering

Datum: _____ Ort: _____

IN WITNESS WHEREOF, the undersigned, being duly authorized by their respective Governments, have signed this Agreement.

DONE, in duplicate, in the English language.

FOR THE GOVERNMENT OF THE
UNITED STATES OF AMERICA

Patrick M. Shanahan

Date: 26.11.2018

City: Washington, Amerikas Förenta Staters

FOR THE GOVERNMENT OF THE RE-
PUBLIC OF FINLAND

Jussi Niinistö

Date: 19.10.2018

City: Helsinki, Finland

NOTIFICATION

The Government of the Republic of Finland hereby notifies the Government of the United States of America that it has completed its national measures necessary for this Agreement to enter into force, and that this Agreement shall thereby enter into force on _____ [enter date 30 days after date of signature below by Finnish official].

FOR THE GOVERNMENT OF THE RE-
PUBLIC OF FINLAND

Date: _____ Place: _____